Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 89 (1339) ♦ Субота, 18 травня 1996 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ: «Конституцію повинна прийняти Верховна Рада»

1. Фактор стабілізації суспільства

Наше суспільство перебуває на новому етапі державотворення — іде підготовка до прийняття Конституції. З цих слів розпочав свій виступ 15 травня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз перед слухачами Інституту підвищення кваліфікації кадрів Української академії державного управління при Президентові України. Він підкреслив, що уважно стежить за ходом конституційного процесу, в тім числі за ходом обговорення проекту Основного Закону на сесіях Рад різного рівня. Олександр Мороз побував на кількох з них і впевнився, що, окрім доповідача, в залі буває декілька чоловік, які знайомі з проектом Конституції.

(Закінчення на 2-й стор.).

Зі світом змінюємося ми

Учора відбулася зустріч Голови Верховної Ради Олександра Мороза з керівником зовнішньополітичного комітету Бундестагу, доктором Карлом-Хайнцом Хорнхусом, який перебуває у Києві з дводенним візитом у рамках міжпарламентських зв'язків.

Україно-німецька парламентська група, — сказав Олександр Мороз, — найчисленніша у Верховній Раді. Це не тільки тому, що Німеччина — приваблива країна, а й тому, що ми надаємо великого значення взаємним відносинам наших держав. Світ змінюється швидко, а з ним змінюємося ми. Ще рік тому Німеччина повністю підтримала Україну при вступі до Ради Європи, що ми цінуємо і пам'ятаємо, а нині ми працюємо там разом як повноправні члени.

Обидві сторони — міжпарламентські групи Верховної Ради України і Бундестагу — мають велике бажання співпрацювати, реалізувати намічені у цій галузі плани.

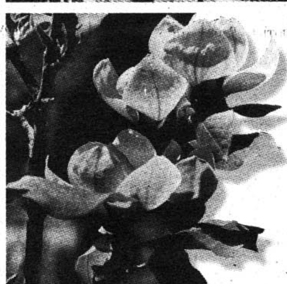

"Цвіте весна садами молодими, Шумлять вітри, як гості з іменин"

Життя сьогодні справді має чимало виразок, які ще довго болітимуть нам, а ще довше — заживатимуть. Та, втім, коли воно, те життя, було цукеркою для нас? Років десять, п'ятдесят, сто тому? Та ніколи! Бо життя — це завжди боротьба. А для підневільного народу і поготів!

Сьогодні і нам Всевишній відвів місце «під сонцем». Мовляв, порядкуйте самі на своїй землі, возлюбіть одне одного, живіть у добрі і злагоді, шануйте мову свою, звичаї предків своїх, матір свою!

Чи до того прагнемо, чи так діємо, щоби з нас сусіди не глузували, щоби наші нащадки згодом нам не дорікали, як в отій пісні: «Чи ви, хлопці, спали, чи ви в карти грали?..»

Цвіте весна садами молодими, і ми на великому шляху. На шляху до глибокого самопізнання, на шляху до України.

До України, вимріяної-вистражданої мільйонами, десятками мільйонів наших співвітчизників, які не дожили до цього грішного і святого часу.

Матеріали з цього приводу читайте у нинішньому суботньому випуску.

Від Верховної Ради України

Верховна Рада України з глибоким сумом сповіщає, що 16 травня 1996 року в результаті автомобільної катастрофи трагічно загинули народні депутати України

ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ Сергій Дмитрович,

М'ЯСКОВСЬКИЙ Михайло Михайлович,

і висловлює глибокі співчуття рідним та близьким покійних.

У Президії Верховної Ради України

Президія Верховної Ради України прийняла постанову про організацію похорону народних депутатів України Драгомарецького С. Д. і М'ясковського М. М.

Для організації похорону народних депутатів утворено комісію в складі першого заступника Голови Верховної Ради України О. М. Ткаченка (голова комісії), народних депутатів України Р. Б. Боделана, Л. В. Бородіча, Є. В. Мармазова, О. І. Чорноусенка, О. М. Чупахіна, керуючого справами Верховної Ради України Г. І. Бондаренка, керівника Секретаріату Верховної Ради України Л. Є. Горьового.

* * *

Футбольний турнір команд парламентів Росії, Білорусі, Молдови та України, призначений на ці вихідні в Києві, не відбудеться.

Олександр МОРОЗ: «Конституцію повинна прийняти Верховна Рада»

(Початок на 1-й стор.).

На його думку, цьому дивуватися не можна, оскільки в нинішній ситуації громадян цікавлять економічні проблеми, які зачіпають їхні життєві інтереси.

Саме тому найвищий законодавчий орган робить усе, щоб за допомогою Конституції, з одного боку, вирішити ці пекучі проблеми сьогодення, а з іншого — згуртувати, об'єднати широкий загал. Голова українського парламенту переконаний, що Конституцію повинна прийняти Верховна Рада, оскільки референдум розколе суспільство. На його думку, в нинішній ситуації переможців на референдумі не буде.

Виходячи з функцій найвищого законодавчого органу нашої держави, Олександр Мороз висловив сподівання, що є шанс прийняти Конституцію на сесії Верховної Ради. Він детально розповів про хід конституційного процесу в стінах парламенту. Зокрема, щодо роботи над створенням спеціальної робочої групи з функціями головної. Водночас він повідомив про те, що інформація про діяльність тимчасової ініціативної депутатської групи створює враження, що одна з фракцій не бере участі в опрацюванні проекту Основного Закону. Однак, підкреслив Олександр Мороз, насправді комуністи детально опрацювали проект, підготовлений Конституційною комісією, зробили ряд суттєвих уточнень і доповнень, які значно поліпшують цей документ. Отже, є всі підстави для того, щоб наступного тижня винести проект Конституції на розгляд сесії Верховної Ради для того, щоб уточнити формулювання близько 30 статей, які поки що не вдавалося узгодити, оскільки близько 40 відсотків членів комісії не погоджуються з пропозиціями ані Конституційної, ані погоджувальної комісій. На думку Голови Верховної Ради тоді вдасться зняти ряд існуючих суперечностей і підготувати проект, який би задовольнив і лівих, і правих, і центристів, бо це заклало б підвалини для можливості приходу до влади тієї політичної сили, яка одержить підтримку в громадян України, і дало б можливість громадянам впливати на ці структури влади, змінювати їх, якщо вони працюють не так. Олександр Мороз вважає це положення основною ознакою демократії.

Торкаючись структури і змісту проекту Основного Закону, Олександр Мороз сказав, що вдалося його суттєво поліпшити, точніше виписати норми, які стосуються прав і свобод громадян, організації влади в державі, функцій Президента, формування уряду, в тому числі наповнити реальним змістом місцеве самоврядування.

Тому Голова Верховної Ради ще раз підкреслив, що це дає всі можливості для того, щоб саме народні обранці прийняли Конституцію на сесії вже найближчим часом.

2. «Економіка держави перетворена на базар»

Чимало уваги у своєму виступі Олександр Мороз присвятив ситуації, яка нині складається в економіці нашої держави. Зокрема, він підкреслив, що сьогодні треба прямо говорити про те, що вона продовжує перебувати в глибокій системній кризі. Бо хоча темпи спаду і уповільнилися, але він триває.

Скажімо, виробництво товарів народного споживання скоротилося у першому кварталі поточного року на 20 відсотків у порівнянні з відповідним періодом 1995 року. На ринку реалізовується близько 90 відсотків імпортованого товару. «Такий жах я спостерігав чотири роки тому в Польщі», — підкреслив Голова Верховної Ради.

Він зупинився на тих диспропорціях, які не дозволяють стабілізувати виробництво, а відтак зменшуються заощадження громадян, скорочуються оборотні кошти підприємств.

Особливу увагу Олександр Мороз у своєму виступі приділив ситуації в агропромисловому комплексі. Він вважає, що сьогодні «не можна гратися із землею», бо її продаж, як дехто пропонує, на виробництво сільгосппродукції не впливатиме, а лише створить умови для нового витка різноманітних махінацій. На його думку, потрібно міняти, насамперед, економічну політику держави щодо виробництва сільгосппродукції, бо, як показали нинішні весняно-польові роботи, 90 відсотків господарств поставлено на межу виживання, що, безумовно, впливає на рівень виробництва.

У виступі Голови Верховної Ради йшлося про майбутнє української промисловості, яку, на жаль, держава перестала інвестувати, хоча Україна не мала закінченого технологічного циклу, і 85 відсотків продукції поставлялося для складання на підприємства інших союзних республік. Саме тому, вважає Олександр Мороз, треба займатися не тільки макроекономічними показниками, які самі по собі нічого не вирішують, а формувати власну промислово-виробничу політику.

Торкаючись питання виконання бюджету, глава парламенту зауважив, що за минулий рік доходна частина виконана на 86, а видаткова — на 90 відсотків. У першому кварталі поточного року грошові надходження до державної казни скоротилися на 40 відсотків від запланованого.

Усе це дало підставу Олександру Морозу зробити висновок, що нинішній економічний курс не відповідає програмі уряду, затвердженій Верховною Радою. «Економіку держави перетворено на базар», — такий висновок Голови Верховної Ради.

Наприкінці виступу Олександр Мороз поінформував слухачів про законотворчу діяльність Верховної Ради і відповів на ряд їхніх запитань.

Володимир КОРОЛЮК.

Парламентська хроніка

Краще дайте вудку, ніж рибку

Денне і вечірнє засідання 16 травня

Такий лейтмотив обговорення законопроекту, поданого Кабінетом міністрів, про внесення змін і доповнень до Закону України «Про пенсійне забезпечення». Ним передбачено внесення змін і доповнень до статті 13, де йдеться про порядок призначення пільгових пенсій, а також до статей 65, 67, 69, що стосуються періодів, за які обчислюють заробіток для призначення пенсій. З цього питання виступив перший заступник міністра соціального захисту населення України Борис Олійник. Після виступів депутатів, котрі критикували зрівнялівку в обчисленні пенсій, що позбавляє громадян заробити собі пенсію, а не чекати подачки, і висловлювали думку про необхідність внести зміни лише до статті 13, врешті так і сталося.

Верховна Рада внесла зміни і доповнення до Закону України «Про пенсійне забезпечення», зокрема до статті 13.

В першому читанні прийнято Закон про ставки акцизного збору та ввізного мита на деякі транспортні засоби та шини до них. А також внесено зміни до Закону «Про деякі питання оподаткування підакцизних товарів», де, з метою ліквідації необгрунтованих пільг деяким платникам податку, в Законі з пункту першого (розділ перший) вилучено слова «у обсягах, які підлягають обкладенню митом відповідно до законодавства».

Зміни і доповнення внесено і до Закону «Про державну податкову службу в Україні».

Верховна Рада розпочала друге читання проекту Закону України про внесення змін і доповнень до Закону «Про плату за землю».

Верховна Рада України визнала повноваження п'яти народних депутатів, обраних на повторних виборах 7 квітня 1996 року. Як повідомив голова Тимчасової мандатної комісії Андрій Снігач, з 32 виборчих округів вибори відбулися в восьми. З них у першому турі обрано шість народних депутатів.

За рішенням Центральної виборчої комісії, визнано повноваження п'яти: Володимира Бондаренка від Ленінградського столичного виборчого округу, Вадима Зачосова від Нахімовського (м.Севастополь), Василя Кузьєва від Центрального (Миколаївська обл.), Івана Рудика від Заводського (Хмельницька обл.), Леоніда Черновецького від Дарницького (м.Київ).

Центрвиборчком відклав розгляд підсумків виборів у Левандівському окрузі (Львівська область), де депутатом було обрано Ольгу Колінько, до наступного засідання. Причиною цього стало порушення окружною виборчою комісією строків публікації повідомлення про результати виборів.

Згідно з прийнятою Постановою Верховної Ради повноваження новообраних народних депутатів набудуть юридичного підтвердження після їх переходу на постійну роботу в парламент.

Виробникам — ліцензію, а чиновнику — хабара

Ранкове засідання 17 травня

Черговий сесійний день розпочався із сумного повідомлення Голови Верховної Ради Олександра Мороза про загибель в автокатастрофі народних депутатів Сергія Драгомарецького і Михайла М'ясківського. Народні обранці хвилиною мовчання вшанували пам'ять своїх колег і створили комісію для організації їхніх похорон.

Верховна Рада приступила до розгляду проекту закону України про внесення змін і доповнень до Закону України «Про державне регулювання виробництва і торгівлі етиловим спиртом, алкогольними напоями і тютюновими виробами». Перший заступник міністра фінансів Микола Сивульський повідомив, що відомство, по суті, так і не зуміло організувати видання ліцензій, а це заблокувало експорт спирту. А тому він вніс пропозицію передати функції ліцензування торгівлі спиртом Міністерству зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі.

Однак співдоповідач — член Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності Василь Цушко — вважає, що це було зроблено навмисно, оскільки ще до набрання законом чинності частина комерційних структур зуміла отримати ліцензії, які видавало саме Міністерство зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі, і стали таким чином монополістами в галузі експорту спирту. Він запропонував підтримати пропозицію Кабінету міністрів і передати функції ліцензування Міністерству зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі. Однак комісія запропонувала доповнити Постанову ще одним пунктом: доручити Генеральній прокуратурі перевірити причетність посадових осіб до невиконання закону й притягти винних до відповідальності.

Народний депутат Григорій Ричагов розповів про митарства радгоспу «Комсомольський» в Криму, який три місяці не міг отримати ліцензії на експорт власної продукції навіть після віз двох віце-прем'єрів і Прем'єр-міністра. Лише після повторного звернення до Євгена Марчука радгоспу вдалося отримати право на продаж своєї продукції за кордон. Григорій Ричагов розповів, як здивовані іноземці не могли зрозуміти, про що мова: про експорт вина чи зброї? Він же повідомив, що навіть ліцензію на право експорту спирту можна отримати за хабар у розмірі 5 тисяч доларів.

Сергій Терьохін запропонував не вносити змін до Закону, а зобов'язати Міністерство фінансів у тижневий термін виконати його, а також звернутися до Генеральної прокуратури з вимогою провести розслідування причин невиконання Закону і винних притягти до відповідальності.

Після дискусії депутати проголосували за проект Постанови, запропонований Сергієм Терьохіним.

Володимир ОЛЕКСАНДРІВ.

Репліка

Демократично — то не означає «без царя в голові»,

або Дещо «з практики роботи»

Як відомо, минулого літа Президент України Леонід Данилович Кучма здійснив зовсім недалеку подорож: з Печерська по больових точках столиці. Природно, з мером Києва Леонідом Григоровичем Косаківським. Спілкувалися, як заведено. Пам'ятаю, тоді навіть жартували, мовляв, щастить Україні на Леонідів. Та ніхто й гадки не мав, що таке взаємокорисне й потрібне для столиці спілкування може когось обурити. Втім, либонь, не так рукостискання й посмішки, а самі доручення Президента Леоніда Кучми Кабінетові міністрів стосовно підготовки державних рішень з проблем столиці, що їх виклав Леонід Косаківський. Президент бачив розв'язання їх, так би мовити, не на міському (наскільки це можливо, їх у Києві розв'язують силами міськадміністрації), а на державному рівні. А проблеми відомі: це передусім фінансування будівництва метрополітену. Адже зрозуміло, не тільки міська це будова. Кабінетові міністрів було доручено підготувати рішення і з інших столичних об'єктів. Та час спливав, а Кабмін мовчав... Леонід Косаківський нагадував, та це не подобалось. А тут іще «як на гріх», відкривали разом двоє Леонідів перший будинок, споруджений корпорацією «Київміськбуд» за житлові облігації — виконала адміністрація обіцянки перед власниками облігацій...

Ну, тримайс-с-сь, Косаківський! — запелестіло коридорами влади. — Висуватися наважився, сурмиш, що, мовляв, Київ є донором держбюджету, порядки наводиш, а комусь вирішив «завертай голоблі» сказати, коли в місті намагалися хазяйнувати в обхід держадміністрації і Київради... Час уже некишенькового мера або спробувати зробити кишеньковим (що ніяк не вдається), або...

Як «за старих добрих часів», за підписом Прем'єр-міністра України Євгена Марчука виходить розпорядження: «З метою вивчення практики роботи Київської міської державної адміністрації щодо реалізації соціально-економічної політики Президента України і програми діяльності Кабінету міністрів створити комісію...» Працювала вона у поті чола, довго й важко. Зрозуміло, що практика роботи Київдержадміністрації — це навіть не практика роботи парторганізації, це щось більше, особливо якщо цю практику треба подати в такому світлі, щоб жаданий підпис під відповідним указом був природним. Як за старих добрих часів. Та забули «піклувальники»: і за тих часів з усякого роду рознісними довідками перевірюваних усе-таки знайомили. Навіть у Кримінально-процесуальному кодексі передбачено ознайомлення, так би мовити, з матеріалами справи. А у нас не старі добрі часи, у нас — демократія. І дехто розуміє так, що при ній можна і треба правити «без царя в голові».

І вже каламутять воду зі святом — Днем Києва. Мовляв, не бувати такому. Щоб на вулиці Косаківського свята не було. Мовляв, не до видовищ киянам, нема чого веселитися. Скасувати!

Залишається сподіватися на царя-батечка. Без нього в голові — та ще й за демократії — ой як важко! Бо коридори влади — це лише коридори. А влада — вона у Глави.

Вікторія СВЄТЛАНОВА.

Сергій ПРАВДЕНКО

Направо, наліво, прямо...

Сердиті рядки

I

На перехрестях вулиць, біля готелів великих і менших міст — діти в брудному одязі, з відрами і дрантям. «Скло протерти? Машину помити?» Навколо — пилюка, гуркіт двигунів, вихлопні гази. І — спека. Зім'яті купони, інколи — долари лягають у дитячі долоні. Щоб увечері левова їх частка перекочувала до кишень старших і сильніших — «господарів території».

У школі перед цими дітьми — голодні очі вчителів, які доношують старі сукні і костюми, місяцями не отримують мізерну зарплату. Вдома — вкрай обтяжені клопотами про хліб насущний батьки. Хтось із них ще має роботу, хтось курсує «човником» з третьорозрядним товаром. Учителька у школі каже чотирнадцятилітньому Петрові: «Ти ж здібний хлопчик, чому запустив фізику й математику?» «А нащо вони мені, хіба вас вони годують?» Учителька не має, що сказати у відповідь.

Робочі місця не чекають на цих дітей. Заводи стоять. Інститути ледь животіють. Що ж на них чекає? Або ставати кіоскером, або рекетиром над цим кіоскером. Ще куди? Немає відповіді. Не у мене. У держави немає відповіді. На селі ще сяктак. Люди вирощують овочі, фрукти, худобу. Везуть, чим можуть і куди можуть. Платять. Міліціонерам, рекетирам, ветеринарам на ринках. Одне слово, торгують. Своїм. Та не за своїми правилами.

... У тролейбусі зграйка підлітків тісно вмостилася на двох сидіннях. Один — заліз у кишеню до кремезного чоловіка, який сидів попереду. Чоловік спокійно витягнув зі своєї кишені руку малого злодюжки і сказав: «Хлопці, не жартуйте». За кілька зупинок він вийшов. І незчувся, як дістав чотири ножові рани в живіт. Зграйка розбіглася. Люди на зупинці не одразу й збагнули, що трапилося. Слава Богу, чоловік вижив.

Ці підлітки не цінують ані свого життя (бо бачать, що ніхто ними не переймається), ані тим більше чужого. Та чи вони у цьому винні?

Хто виросте з цих дітей, підлітків, юнаків, дівчат? Яку мораль, які цінності вони будуть сповідувати? Перед їхніми очима не лише батьки й учителі, а ще й діди і прадіди, у яких немає навіть на хліб і молоко. Що завтра? Курс реформ? Надії? Демагогія політиків? Обіцянки тих, що «добре влаштовані і за всяких умов — на коні»? Куди прийде держава, у дітей якої — голодні очі і таке «специфічне» виховання?

II

У так званих «нових українців», серед яких чималий гурт тих, хто і за часів застою, і за років перебудови входив до номенклатури, свої забаганки. Вони полюбляють пишні автомобілі, розкішні квартири і пересичені калоріями презентації. А ще вони хочуть, щоб їх дуже й дуже поважали. Незалежно від того, вільні вони підприємці чи високі чиновники. Щоб хвалили з екранів, зі сторінок газет, щоб у них запопадливо розпитували, як то їм вдалося досягти таких нечуваних успіхів у боротьбі за наше з вами щасливе майбутнє. Особлива їхня слабинка — дні народження. Змагання розгорнулося у площині: на чиї іменини з'явилося більше публікацій у стилі «Вітаємо нашого вельмишановного Стецька Ласопупенка, видатного діяча всіх часів і народів, такого керівника району (банку, фірми, міністерства, управління), яких зроду не було й вже ніколи не буде, і просимо його, незважаючи на втому од трудів праведних, і надалі очолювати й керувати...» І т. д. і т. ін. Тьху! А у приймальні: шановні відвідувачі — привітальники вельмишановного Стецька. У руках — квіти і «сувеніри», в очах — відданість і щастя, поза у всіх однакова — собача стойка. І знову ж таки змагання — хто відважить «самому» найкращий комплімент і вручить подарунок, який «їм» найбільше сподобається. Тричі тьху, прости Господи! Дивовижна закономірність: чим гірше живе народ, тим більше лестощів і хвали потребують «впливові люди».

Якщо зібрати докупи всі солодкі слова, які почули керівні вуха різного рівня у дні презентацій та іменин за невтомне піклування господарів тих вух про народ, і раптом за помахом чарівної палички перетворити ті слова на діла — потекли б молочні ріки і народ як сир у маслі журував би.

А за тими піклувальниками вже й молоденька генерація підростає. Прочитало дві книжки, виписало три думки, з'єднало їх укупу — і молодий політик готовий до роботи. Вже віщає. З виглядом пророка і монополіста на істину. В очах — докір усім нам: «Ну коли ж ви мене, такого здібного й розумного, нарешті назвете геніальним і допустите до влади? Ну оберіть же або хоч призначте!» В очах — готовність сприйняти ті оцінки та й заходитися керувати нами, недолугими. Задля нашого, знову ж таки, благополуччя.

Воно ще не посадило жодного дерева, але вже готове з державною стурбованістю на обличчі втомлено сісти — ні-ні, не за кермо «Таврії» — на заднє сидіння «Мерседеса», а попереду, справа од водія, щоб розміщувався кремезний парубок, який відчиняє дверцята і охороняє особу. Воно готове всі ті труднощі сприйняти як належне. Разом з квітами від вдячних шанувальників.

Наш нувориш — чиновник, підприємець чи юний пророк — явище цілком особливе. Попередній діагноз: соціально-політична шизофренія з ознаками манії величі на тлі масових злиднів для інших. Остаточний діагноз потребує не журналістського, а медико-психічного обстеження. Для повноти картини.

...Є й один милий «винахід» старих і нових господарських керівників. Як тільки прокрадеться й органи сядуть йому на «хвіст», то, залежно від ситуації, біжить або до націонал-демократів, або до червоних. Проспонсорує трохи якийсь політичний захід і верещить: це мене переслідують оті й оті через мої політичні симпатії. І, трапляється, одержує підтримку. Йдуть листи на захист, депутатські запити і т.ін. А воно жодних переконань, крім хапального інстинкту, ніколи й не мало.

III

Що далі? Куди прямує Україна з таким суспільним букетом? А прямісінько до табору найслабкіших країн світу. Де на верхівці є корумпована влада в оточенні багатих громадян (не більше одного відсотка населення) і чиновників. З корпусом привілейованих лизоблюдів та чималими і продажними поліцейськими силами. Для наведення порядку. Бо внизу — зубожіла багатомільйонна маса. Бо середнього класу — основи стабільності — таке суспільство не забезпечує. Отож треба, щоб було і кому робити демагогічні заяви, і кому втихомирювати тих, хто в ті заяви не віритиме. Стан такого суспільства — постійна вагітність соціальним вибухом з переростанням у безнадію. Безробіття і злочинність — колосальні. Повага до людини, до її прав — нульові. На ділі. А на словах — наче як у порядних демократіях. Середня тривалість життя — від 40 до 50 років. За свою трирічну працю моряка в навколосвітніх рейсах я надивився на такі країни. Що далі, то ми стаємо подібнішими до них. У всьому, до дрібниць.

Є другий шлях — послухати наших крайніх лівих. Багато хто — слухає. Чому — читай вище. Їх заклик простий: забрати все, що награбовано. А потім хай кожен власник доводить, що нажив це чесно. Не довів — втратив. Отже, пісня стара: «грабь награбленное». Що це дало в перший раз — відомо. Партійна номенклатура мала все. Ще дещо — кілька тисяч робітників. Тих, що були потрібні для президій, з'їздів, пропаганди. Всі кращі мізки — у ВПК. Що іще? Все.

Ще додам: колишня компартійна верхівка — секретарі ЦК, обкомів, райкомів в основному давно при ділі. Хто мав мізки у тій системі — не прогавив свого, і в цій. Хто лишився в активі компартії? За рідкісним винятком, колишні інструктори міськрайпарткомів, яким не перепало. Що вони вміють, не зробивши кар'єру і в старій системі? Те, що й проголосили: «грабь награбленное». Але хто вміє грабувати, той не вміє працювати, а тим більше — грамотно організовувати працю. Зайвий тому доказ — горезвісні комнезами кінця 20-х. До них увійшли ті, хто не зміг дати раду шматкові землі, отриманому після 1917-го, або піти в міські робітники. І оце сільське ледащо або невдаха й стали потім керівниками й активом колгоспів. Тому й були безпорадними тисячі тих колективних господарств. Бо і керівництво нікчемне, і кращі руки «розкуркулили» та — до Сибіру, а в Україні й на місці виморили.

То що, шановні трудівники, постараємося заради тих, хто не втовпився вчасно до корита і сподівається на люмпенів?

І, нарешті, є третій шлях. Скористатися дурістю й нахабством наших нуворишів. Вони вже вивершили тисячі палаців-котеджів у великих і малих містах, тисячі розкішних дач. Закупили сотні тисяч розкішних іномарок. То й треба вимагати від Верховної Ради, щоб вона все те обклала високими податками на нерухомість і рухоме. Ті, хто накрав і вміє тільки красти, не зможе їх платити. Ще почне красти — то таки спіймається на гарячому. А здібний бізнесмен — викрутиться, заплатить. Він, здібний, той, хто створює робочі місця, саме й потрібен суспільству. І завдяки таким соціальним заходам — послабити податковий прес на вітчизняного товаровиробника. Щоб ожило виробництво, з'явилася справжня зарплата, щоб збільшилася маса податку. Щоб було, нарешті, введено свою надійну валюту, а не багаторазовий купон, на якому ловко гріють руки спритні хлопці не лише в Україні. Тоді з'явиться реальна пристойна перспектива і у людини, якій сьогодні чотирнадцять років.

Організатор виробництва, який бачить ринок, знає, що сьогодні слід випускати, вміє продати продукцію, отримати гроші, дати роботу й пристойну зарплату — потрібен суспільству у всякому разі не менше, ніж освічений, кваліфікований робітник. Бізнесмен, тобто підприємець, — не паразит. Паразит — злодій, який, використовуючи службове (чиновницьке чи якесь інше) становище, краде і прожирає або ховає.

Одне слово, для підприємця — підтримка, для злодія — буцегарня, для влади — відповідальність, для народу — добробут. Ще не все втрачено. Ще не все...

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У номер

● *Донецьк*

Лютневі гроші по весні рахують

Новину про те, що виробниче об'єднання «Донецьквугілля» виконало місячний план з видобутку палива, можна було б пропустити повз увагу, якби не одна суттєва деталь: така подія трапилася вперше за останні п'ять років. Сталося це у квітні, а вже на середину травня, як повідомив генеральний директор об'єднання Олександр Хохотва, донецькі гірники мають 150 тисяч тонн вугілля понад план і тверді наміри видати на-гора продукцію й цього місяця. Це підтверджує стабільна робота колективів шахтоуправління «Донбас», шахт «Трудовська», імені Челюскінців, «Південнодонбаська № 1» та інші. Одне побажання гірників: аби був виконаний і «зустрічний» план — по зарплаті. Він, до речі, помітно відстає, адже в ці дні на шахтах об'єднання почнуть видавати гроші, зароблені ще в лютому.

«Повір у себе»

Таку назву отримав обласний фестиваль дітей-інвалідів, який уже всьоме пройшов у Донецьку. Серед його організаторів — обласний центр соціальних служб для молоді, обласні відділення Червоного Хреста і Дитячого фонду, фонд захисту інвалідів та інші. Юні таланти регіону співали, танцювали, малювали, читали власні вірші, грали на музичних інструментах. Гала-концерт фестивалю зібрав понад 200 учасників.

● *Вінниця*

«Ходоки» збираються до Президента

Працівники бюджетної сфери прикордонного Ямпільського району останній раз отримали зарплату чотири місяці тому. Як було зазначено на останній сесії райради, борг соцсфері сягнув 108 млрд. крб.

Депутати, потрапивши до сесійного залу через паркан пікетувальників, прийняли дещо незвичне рішення — направити до Києва «ходоків»: гінці повинні з уст в уста передати Президентові головну вимогу — розрахуватися із бюджетниками.

З чолобитною до Президента їдуть начальник відділу освіти Борис Михайловський, головний лікар Микола Пустовіт, голова ради КСП Анатолій Комар і директор приладобудівного заводу Валерій Кожухар.

● *Херсон*

Ромашка цвіте — здоров'я несе

Перші тонни ромашки лікарської надійшли на Херсонську фармацевтичну фабрику. Здають сировину заготівельні бригади з південних районів Херсонщини, а збирають цвіт на незораних причорноморських і присивашських землях, на півостровах, островах, косах.

Як повідомила директор фермацевтичної фабрики Олена Буковня, потужності цього підприємства дозволяють переробити за сезон понад 100 тонн лікарських трав.

Марина КОВАЛЬЧУК, «Голос України»

Обговорення тижня

Виконуємо зобов'язання для Європи, змінюємо законодавство для себе

Протягом трьох днів працювала робоча сесія з обговорення проектів Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України.

Організаторами сесії виступили Міністерство юстиції України, Комітет міністрів Ради Європи за організаційно-технічної підтримки Української правничої фундації.

У роботі сесії взяли участь редакційна група з остаточного опрацювання проекту Кримінального кодексу України та група розробників проекту Кримінально-процесуального кодексу України.

Як відзначалося на сесії, в ході роботи над проектами значною мірою було враховано зауваження та пропозиції, що надійшли від ряду постійних комісій Верховної Ради України, адміністрації Президента, Кабінету міністрів України, судів, органів Міністерства юстиції, Генеральної прокуратури, МВС і СБУ, наукових і учбових закладів України, відомих вчених і практиків.

Під час доопрацювання проектів кодексів автори виходили з положень Конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом України, чинного законодавства, матеріалів судової практики, результатів наукових досліджень, законодавства інших країн. Збережено ті норми чинного законодавства, які виправдали себе на практиці.

Як зазначив міністр юстиції, народний депутат Сергій Головатий, прийняття цих законодавчих актів — це насамперед виконання зобов'язання, яке взяла на себе Україна під час вступу до Ради Європи. На його думку, українська сторона вже набула значного досвіду у підготовці законодавчих актів, і запропоновані до розгляду на сесії проекти кодексів відповідають вимогам Європейської конвенції з прав людини.

Заява групи народних депутатів—членів Тимчасової спеціальної комісії з доопрацювання проекту Конституції України

Заява тижня

12 травня Тимчасова спеціальна комісія з доопрацювання Конституції України, засідаючи під пильним оком численних членів адміністрації Президента, прийняла рішення, яке далеко виходить за рамки правових і етичних норм.

Розглядалося «Положення», що регламентує її роботу. Надійшло два альтернативні проекти. Голова комісії М. Сирота зігнорував пропозицію про об'єднання цих проектів, як передбачала попередня домовленість. Без обговорення, грубо порушивши ст. 28 Закону про постійні комісії Верховної Ради, він поставив питання на голосування. У результаті права більшість комісії взяла за основу проект, що цілковито нехтує чинне законодавство.

По-перше, ст. 5 «Положення», яка передбачає принцип «одна фракція — один голос», суперечить ст. 4.2.3 Регламенту Верховної Ради та ст. 19 Закону про постійні комісії, який передбачає пропорційне представництво фракцій та індивідуальне голосування. 90 депутатам-комуністам «милостиво» подано стільки ж голосів, скільки й групам, які налічують 25 членів. Цим завдано політичної шкоди мільйонам громадян, що виступають проти капіталізації України.

По-друге, проігноровано наші пропозиції працювати чесно і відкрито, як того вимагають ст. 4 й 17 Закону про постійні комісії і ст. 1.0. 4 Регламенту.

По-третє, регламентний документ у ст. 6 протиправно визначає зміст проекту Основного Закону. Чого варті хоча б таємничий «принцип відповідності норм Конституції особливостям (ментальності) українського народу».

Нарешті, по-четверте, «положення» не дає змоги врахувати підсумки обговорення проекту Конституції, що відбулося у Верховній Раді та на місцях. Від участі в роботі над Основним Законом як суб'єкт законодавчої ініціативи усувається, між іншим, і Президент, який до цього часу не визнав за потрібне подати жодної офіційної пропозиції щодо проекту Конституції, обмежуючись закулісними погодженнями.

В усьому цьому проглядає спроба усунути комуністів із конституційного процесу; перетворити останній на скандальне шоу, яке покликане відволікти народ від винуватців його нинішніх бід — авторів т.зв. «ринкових реформ», а також, прикриваючись фракційним голосуванням, уникнути відповідальності за відмову від своїх передвиборних програм.

Сказане вище змусило нас залишити засідання комісії на знак протесту проти свавілля. Ми прийшли в неї для конструктивної роботи і аж ніяк не з порожніми руками. Протягом місяця, враховуючи думку кожного промовця в сесійній залі, ми напружено працювали над проектом, хоча й не галасували про це по всіх телеканалах. Лише продовжувати роботу можна лише в правовому полі. Тому просимо Верховну Раду зобов'язати Комісію привести ухвалені нею документи у відповідність із законом.

Л. ГАРМАШ, в.о. 375; С.ГМИРЯ, в.о.240; Г.ДОЛЖЕНКО, в.о. 450; А.ДРОБОТОВ, в.о. 33; В. КОЧЕРГА, в.о. 122; А.ПЕЙГАЛАЙНЕН, в.о. 143.

Траурна дата тижня

Олександр ПІЛАТ, «Голос України»

Таке довге повернення

Сьогодні в Криму — День пам'яті жертв депортації

Вірмени, болгари, греки та німці були депортовані з Криму влітку 1941-го, а кримські татари — 18 травня 1944 року. На те, щоб зібратися і взяти найнеобхідніше, сталінські опричники давали їм усього півгодини і по тому везли у вагонах-телятниках залізничними ешелонами на схід — до Сибіру, Середньої Азії, Казахстану. Сталінські укази щодо цього звучали зловісно: «...поселяти в нових місцях навічно». Ще довго по півострову блукали кинуті напризволяще вівці, корови, собаки.

А тим часом десятки тисяч депортованих гинули в дорозі. Їхні тіла викидали з вагонів, і ховали, а точніше, просто закопували в землю, чужі люди.

Шлях до повернення депортованих у Крим був надто довгим. Особливо це стосується кримських татар. Хоча указом Президії Верховної Ради СРСР 1967 року їх було реабілітовано, але про повернення на півострів у ньому не йшлося. Лише зазначалося, що кримським татарам, мовляв, у місцях поселення створено всі умови для нормального життя. Доречно зазначити, що цей указ не було опубліковано в Криму.

Боротьба за повернення кримських татар тривала ще цілих 20 років. Велику роботу проводили нинішній голова Меджлісу кримськотатарського народу Мустафа Джемілев, опальний генерал КДБ, українець Петро Григоренко, академік Андрій Сахаров, десятки і сотні правозахисників різних держав. Лише 1987 року почали повертатися на півострів кримські татари. Нині їх у Криму 250 тисяч. Стільки ще залишилося і в місцях висилки.

Лише Україна допомагає кримським татарам та іншим депортованим народам у поверненні і облаштуванні на рідній землі. Інші держави колишнього СРСР, де виселенці десятиліттями створювали матеріальні й духовні багатства, розвивали науку та культуру, усунулися від цього. На жаль, як зазначив у розмові зі мною заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров, досі третина тих, які повернулися, не мають українського громадянства. На думку Р.Чубарова, Верховний Раді та Президентові України необхідно терміново розглянути питання щодо спрощеного надання українського громадянства представникам депортованих народів.

Надія тижня

Ольга ГУТВАРЄВА, «Голос України»

ЯК ОДИН ДИТЯЧИЙ ГОЛОС

«Ми, юні громадяни України, просимо зупинити Чорнобильську АЕС, яка вже завдала багато лиха і досі продовжує загрожувати здоров'ю та життю нашому та наших батьків», — написали школярі міста Києва у своєму зверненні до Президента України.

15 травня вони зібралися біля будинку адміністрації Президента України, щоб передати Президентові та іншим владним особам понад 500 малюнків, що відображають бачення Чорнобиля. Найбільш виразні малюнки було розміщено на чорній тканині під гаслом «Діти України проти Чорнобилів». Акція проходила з ініціативи юних киян та за допомоги Грінпісу.

Так вони і чекали — на сходинках. А поблизу, ніби просто так, прогулювалась міліція... На жаль, Президент перебував у відрядженні, тому на зустріч з маленькими пікетувальниками вийшов керівник Управління з питань внутрішньої політики адміністрації Президента Сергій Телешун. Він швидко завірив усіх присутніх, що найближчими днями передасть листи та малюнки Президентові, а також додав, що краще відпочивати, ніж пікетувати, бо на носі вже літо...

Чи справді вислухають ініціаторів акції? Невідомо. Бо прийняли їх не дуже...

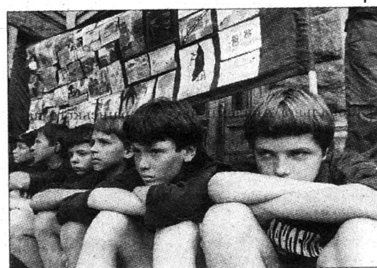

Фото Гліба ГАРАНІЧА (Укрінформ).

Неприємності тижня

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

ПО ВУХА У БРУДІ?

Колись давно дніпропетровський поет Віктор Корж побував у Сполучених Штатах і написав цикл віршів про «чужий берег». Йшлося також про те, що «Нью-Йорк брудний по другий поверх, стоокі сліпнуть ліхтарі. Америка зринає в морок, коли страйкують сміттярі». Не міг, ясна річ, поет тоді передбачити, що настануть часи, коли і в його рідному місті застрайкують робітники «Дніпрокомунтрансу» — тобто сміттярі. Щойно скінчилися тривалі вихідні, але з дворів дніпропетровчан і далі ніхто не квапиться вивозити сміття, якого деінде накопичилося горами.

Причини, котрі спонукали сміттярів страйкувати «неодмінно, до переможного кінця» — невиплата заробітної плати. Ще з січня комунальникам не видають грошей. Крім того, школи, дитячі садки, кінотеатри, інші держбюджетні установи змушені обслуговувати безоплатно, тому боржники винні вже кільканадцять мільярдів. І нарешті таке: більш як удвічі урізали ліміти на пальне, хоч обсяги роботи ті ж самі.

Дуже кепсько, коли страйкують сміттярі, бо загрожують захворюваннями переповнені сміттєзбірники під вікнами городян. У давньому вірші Віктора Коржа Колумб-пам'ятник зі свого п'єдесталу промовляв, що він би «Америку закрив, добряче почистив, а потім відкрив би знову». А що ж робити нам, аби не потонути по вуха в бруді?

Дніпропетровськ.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

ТАЛАНТ — СПРАВА ТОНКА

Їхні голоси не раз полонили глядачів та журі міжнародних фестивалів, конкурсів. Ось і нинішнього літа хор хлопчиків та юнаків при хоровій капелі ім. Л. Ревуцького запросили до Великобританії на престижне музичне змагання, куди стікатимуться музичні обдарування з 50 країн світу.

—Вони не професіонали. Звичайні собі діти, — каже Аїда Зайцева, керівник хору.

Може, й справді, таланти їхні — справа буденна, але тонка. Адже співала віками «непрофесіональ-но» вся Україна, і ще й як!

Благодійність тижня

Проте є одне «але». До країни туманів пішки з Києва не дійдеш. А про державне фінансування культури годі говорити. Слава Богу, знайшлися цінителі високого мистецтва.

На благодійному вечорі в банку «ЮНЕКС» члени ради і правління банку та президент Фонду сприяння розвиткові мистецтв Леонід Кравчук оголосили, що хорові виділено для поїздки на міжнародний конкурс близько 2 мільярдів карбованців. Постукаймо по дереву, аби подорож була вдалою, виступ — успішним, а благодійність — не випадковим, разовим кроком.

На знімках: президент Фонду сприяння розвиткові мистецтв Леонід Кравчук і голова ради банку «ЮНЕКС» Олександр Садиков, голова правління банку Борис Кушнірук; хор хлопчиків та юнаків при хоровій капелі ім. Л. Ревуцького.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Відкриття тижня

Олеся МЕНЖУЛІНА, «Юн-прес»

Це щось новеньке!

КИЇВ 1996

Здавалося б, що ще можна вигадати про походження зірок, Сонця, будови земної кори, користь наприклад, каміння (особливо — самоцвітів), використання підземних порожнин, де зручно зберігати радіоактивні і токсичні відходи? Та в тому-то й річ, що нічого вигадувати не стали. Найсвіжіші, найоригінальніші, найсміливіші концепції глибинної будови літосфери, ефективного нетрадиційного використання надр Землі та багато інших цікавих питань обговорили цього тижня вчені-геологи, розробники і виконавці геопроектів з України, Росії, Білорусі, країн Середньої Азії і Закавказзя.

Ініціаторами проведення такої міжнародної конференції (Київ, 15—18 травня) став Держкомгеології України за підтримки Національної Академії наук, Українського науково-технологічного центру, Українського будинку економічних і науково-технічних знань. Традиційно консервативна наука, в якій пошук — основа основ, до самих новаторів далеко не завжди була добра. Проте, вочевидь, час змушує не лише повернутись обличчям навіть до суперечливих методологій і гіпотез, а подати руку допомоги дослідникам. Це й дасть змогу в майбутньому розширити сферу практичного використання надр, раціонально здійснювати природокористування з найменшою шкодою для екології. У будь-якому разі прагнення цього помітно.

Дебют тижня

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

Всерйоз і без лапок

Цієї середи відбувся перший концерт студентів музичного факультету Київської дитячої Академії мистецтв. Не морочив би цим голову нашому заклопотаному читачеві, аби не дві обставини.

Перша: студентам — усього по 6—7 років. Друга: вони почали вивчати нотну грамоту лише з минулого вересня, а дехто й взагалі з другого семестру. І ось — концерт: Бах, Шопен, Шостакович, Шуман... Це здається неймовірним, але так є. Викладач Марія Мерзлікіна похвилювалася, мабуть, більше, ніж до цього — потрудилася. Що ж, праця принесла плоди. У залі сиділи фахівці музичної справи, і час від часу серед них помічалося непідробне пожвавлення і навіть захоплення виконавським рівнем студентів. Останнє слово аж не терпиться взяти в лапки, але не варто, в Академії все це — всерйоз і без лапок, тут діти вчаться не лише мистецтву, а й цивілізованому ставленню до своєї інтелектуальної власності. Так сказав мені після концерту ректор Академії Михайло Іванович Чембержі, натякаючи: цей концерт і справді чудо, але ще й результат цілеспрямованого підходу до справи в Академії в цілому. Здається, малюки (перепрошую – студенти!) розділяють його точку зору. В залі я помітив двох крихіток, не зайнятих у концерті. Вони (в чотири руки, на спинці крісла) відтворювали музику, що звучала зі сцени. Я не вмію читати по пальцях, тому запитав музикознавця: вони бавляться чи ні? Ні, відповів він, працюють професійно!

... Перед концертом хотілося поіронізувати, мовляв, ви учите діток грати на роялі, але ж його, на жаль, не витягнеш у підземний перехід, щоб заробити на морозиво! Слава Богу, не сказав, бо було б соромно, тут — інший підхід до взаємин мистецтва і дійсності.

ПРИВІЛЕЙ ВІД КОРОЛЕВИ

Сесійний зал Верховної Ради. Иде засідання. Температура на вулиці — за тридцять. У залі теж не прохолодно.

Депутат Чорновіл витирає спітніле чоло і знімає піджак.

Голова:

— Депутате Чорновіл, ви ж не у себе в штабі Руху чи вдома, а у вищому законодавчому органі незалежної держави. Одягніть, будь ласка, піджак, а то ми так далеко зайдемо.

Чорновіл одягає піджак.

Минає десять хвилин. До залу вбігає Борис Олійник, який спізнився, бо приймав у своєму кабінеті іноземну делегацію.

Олійник витирає чоло і знімає піджак.

Голова на це ніяк не реагує.

Анекдот тижня

Минає п'ятнадцять хвилин.

Чорновіл бере слово.

— Олександре Олександровичу, ви й у цьому демонструєте політичні симпатії. Мені зауваження зробили, а Олійнику — ні.

Голова:

— А в чому справа?

Чорновіл:

— Так Борис Ілліч он піджак зняв.

Голова, примруживши очі і ласкаво посміхаючись:

— В'ячеславе Максимовичу, то ви не в курсі справи. Знімати піджак у нашому парламенті Борису Іллічу дозволила англійська королева.

Чорновіл:

— Як це?

Голова:

— А так. Коли Борис Ілліч був у англійському парламенті і там зняв піджак, королева йому сказала: «То ви у своєму парламенті будете піджака знімати».

Зал вибухає реготом, крізь який ледь пробивається голос суперправого депутата, у якого з почуттям гумору — жодних проблем у зв'язку з відсутністю того почуття: «Позиція Голови і Олійника – непатріотична. Нам англійська королева — не указ». Хто почув ту репліку — сміється ще дужче, і на якийсь час той сміх змінює суперечності між правими і лівими, і кілька годин триває дружна робота...

Почув у народі і записав Сергій ПРАВДЕНКО.

Ювілеї тижня

Інга ЗОРІНА, журналіст

Піна для Афродити

Юрія Станіславовича Мельника одесити вітатимуть з вельми круглою й гарною датою — 100-річчям. І нікого не дивуватиме його вигляд — чоловіка у розквіті сил, трохи більше сорока.

Та й вітання він прийматиме не сам, а з близькими людьми. Йдеться про хороший, згуртований трудовий колектив, який цінує власне підприємство. Не просто цінує — пишається ним. Саме цьому підприємству й виповнюється 100 років.

Ім'я ювіляра добре відоме не тільки в рідному сонячному місті. Він — один з предметів гордощів одеситів, не менш шанований, ніж монумент герцогу де Рішельє чи Потьомкінські сходи. Мова — про орендне підприємство «Одеський завод шампанських вин».

За кількістю нагород іменинник може позмагатися з найвідомішими спортсменами. Починаючи з 1965 року, продукцію заводу 30 разів було відзначено у міжнародних конкурсах. Очолює цей почесний список найпрестижніший приз «Золотий глобус», одержаний у Копенгагені. Цей приз присуджують за рішенням Міжнародної експертної комісії Фонду східного розвитку Європейського Товариства за високоякісну і конкурентоздатну продукцію, комерційний престиж і найкращу торгову марку. Чудово доповнюють його два гран-прі і сертифікати якості — монреальський і санкт-петербурзький, а також 5 Великих золотих медалей і великих призів, 9 золотих, 11 срібних і дві бронзові медалі. Втім, пересічний споживач оцінює не нагороди, а смак. І вже добре знає такі назви, як «Одеса», «Золотий Дюк», «Катерина Велика», «Великий князь Володимир», не кажучи вже про «Шампанське України».

Кілька років тому завод став орендним підприємством. Такий був одностайний вибір колективу, що забажав сам стати господарем підприємства, мати право на експеримент і пошук, самому за все відповідати. До речі, за цей невеликий строк реально переконалися у перевагах орендної форми господарювання. Сажімо, лише за минулий рік балансовий прибуток підприємства становив 565 мільярдів 269 мільйонів карбованців, рентабельність реалізованої продукції — 39 відсотків. Завважте, що стільки ж — 576 мільярдів 438 мільйонів карбованців — становлять платежі до бюджету за різними статтями.

Того самого 1995 року завод виробив майже 14 мільйонів пляшок іскристого напою, з них на експорт — 9,8 мільйона. 1994 року одеську продукцію купували три країни — Польща, Росія та Естонія. А торік цей перелік розширився до 9: додалися ще дві колишні радянські республіки — Білорусь і Молдова, а також вельми імениті споживачі з Австралії, Німеччини, Ізраїлю, В'єтнаму.

Нині на заводі діє одна лінія, що випускає 1 мільйон 200 тисяч пляшок шампанського на місяць. Фахівці оцінять, що це не так уже й мало. Та Мельник мріє про другу лінію і впевнений: продукція не залежуватиметься.

— Найбільше в роботі мене підтримує саме довір'я колективу, — каже Юрій Станіславович. — Нещодавно прийняли рішення вкласти у розвиток підприємства і нове обладнання 800 тисяч доларів. У такий непростий час, либонь, могли б люди спротивитися, зажадати якусь частину цієї суми на задоволення соціальних потреб. І по-людському це можна було зрозуміти. Та колектив вчинив як господар, який дбає про майбутнє. Що тут сказати? З такими людьми ще сто років можна працювати.

Не знаю, коли б Афродита мала вибір, мені здається, вона б радше з'явилася не з морської піни, а з іскристої і запашної, зі смаком шампанського. Як і кожна справжня жінка...

Де навчать на підприємця

Міжнародна кадрова академія Європейського центру вищої освіти та Об'єднана рада європейських університетів нещодавно назвали Одеський державний економічний університет, якому в ці дні виповнюється 75 років, серед десяти кращих навчальних закладів України, де готують найбільш кваліфікованих спеціалістів. Що значить — «найбільш кваліфікованих», яким критерієм можна виміряти фаховий рівень? З цього запитання почалася наша бесіда з ректором вузу, академіком, заслуженим працівником вищої школи України В. П. Бородатим.

—Найголовніший критерій тут, думається, – відповідність фахової підготовки вимогам дня, вимогам практики. І якщо в Україні, переходячи до ринкової економіки, немало наламали, як мовиться, дров, то це через відсутність на перших порах досвідчених економістів-управлінців, економістів-комерсантів різних рівнів, у тім числі й у вищих ешелонах.

—Отже, ректор економічного університету вважає, що підготовлені його вузом кадри відповідають вимогам часу і здатні позитивно впливати на подальшу ситуацію, тобто на введення країни з кризи?

—Інакше не перепрофільовували б весь навчальний процес. Останнім часом введено ряд нових спеціальностей, докорінно змінено й традиційні.

—Однак це, погодьтеся, Василю Порфировичу, — лиш зовнішня ознака. Чи ж удалося змінити внутрішній зміст навчання, фахові знання випускників? Адже викладачі здебільшого, мабуть, ті ж — виховані на соціалістичних засадах планової економіки.

—Та все суспільство наше на них виховане, а прагнемо перебудуватися. Так і викладачі.

Якщо про комерцію конкретніше, то тут виглядаємо так: за держзамовленням на стаціонар щороку приймаємо 520 чоловік, їм виплачуємо стипендії, а ще 130 – навчаються своїм коштом, платять нам. Отож, якщо ми щороку випускаємо близько 1200 спеціалістів, то більше половини їх підготовлено, вважай, на комерційних засадах.

—Що ж, Василю Порфировичу, мені залишається привітати колектив університету з ювілеєм та побажати, аби випускники вузу якнайкраще «вписувалися» в реалії сьогодення.

Розмову вів Георгій ВОРОТНЮК.

Костянтин МОРОЗОВ:
«ЩО КОРИСНО ЛЮДЯМ, ТЕ НА ДОБРО ДЕРЖАВІ»

КОСТЯНТИН Морозов після відставки у жовтні 1993 року з посади міністра оборони України очолював Центр досліджень проблем Української державності, потім був головою Демократичного об'єднання «Україна», згодом — координатором Ради демократичних партій. Нині він — позаштатний радник Комісії Верховної Ради України з питань оборони та державної безпеки.

Перший міністр оборони України балотується до Верховної Ради по Бориспільському виборчому округу №208, де 19 травня ц. р. відбудуться вибори народного депутата замість вибулого.

—Костянтине Петровичу, що необхідно для того, щоб у слові «Україна» природно поєдналися демократія і державність?

—Необхідна єдність демократичних партій, громадських організацій, перетворення їх у єдину сконсолідовану політичну силу. Це шлях до всеохоплюючого впливу національно-демократичних сил на суспільство.

Державу, як і будинок, потрібно зводити з фундаменту, а не з даху. У нас, на жаль, починають будувати не з місцевого самоврядування, а з центральних органів влади, тому апарат управління в Україні такий громіздкий, що бюджет його просто не витримує.

—Ви вважаєте, що найповніше реалізуєте свій потенціал, працюючи у Верховній Раді. Що є визначальне у вашому бажанні стати народним депутатом?

—Свого часу я взяв на себе відповідальність за Збройні сили України і нині хочу докласти зусиль для їхнього удосконалення, працюючи у Верховній Раді. Хочу працювати на державу, яка здатна буде забезпечити своїм громадянам гідний людини рівень життя і захистити їх.

Я не можу стояти осторонь, коли життя людей чимдалі погіршується, бути байдужим, коли наші батьки і старші люди, котрі працювали все життя, обертаються на жебраків, спокійно спостерігати, як народ втрачає надію хоч колись жити по-людськи.

Переконаний, що Україною має керувати не мафія, а закон. Держава та її чиновники мусять служити людині, а не навпаки.

Держава має забезпечити інвалідам, пенсіонерам, багатодітним і одиноким матерям гарантований прожитковий мінімум, що випереджає інфляцію, компенсувати людям трудові заощадження, допомогти молодим сім'ям у розв'язанні житлових питань та працевлаштуванні тощо.

Верховна Рада може і повинна реально впливати на розв'язання цих та інших проблем. Задля цього я готовий працювати.

—Чим нині живуть бориспільчани? Що їх турбує?

—Мені знайомі турботи бориспільчан, але я продовжую серйозно вивчати проблеми округу. Побував на сесіях районної та міської, деяких селищних Рад, мав зустрічі з керівництвом району і установ, головами сільрад, розмовляв з селянами, вчителями, лікарями, військовослужбовцями, підприємцями. Серед головних завдань у місті вирізняю такі: спорудження житла для військовослужбовців, котрі вийшли в запас, будівництво нової школи, дитячої поліклініки, центру «афганців». Потрібний Борисплю і новий клуб. Маємо відновити місцеві автобусні маршрути на постійній основі, тобто щоб вони діяли не лише під час виборчої кампанії. Вистачає проблем і в районі. Це і газифікація нових шкіл, уведення в дію вузла зв'язку, забезпечення сільськогосподарських підприємств технікою, пальним, мастилами. Потребує переоцінки й праця селянина. Хочу підкреслити, що необхідне не разове фінансове вливання, а повсякденна діяльність народного депутата і в окрузі, і в Києві. А головне — треба все робити чистими руками і з чесними намірами. І люди відчують це.

—За нинішніх економічних негараздів особливо потерпають працівники бюджетної сфери, в тому числі військовослужбовці. Як їм жити? Хто про них має подбати?

—Гадаю, що нема у світі держави, де б понад 60 тисяч сімей військовиків були не забезпечені житлом, не гарантовані ніякими державними рішеннями щодо надання їм кредитів, пільг для придбання чи побудови житла.

Особливої уваги з боку держави потребують ветерани нашої армії, військ. Вони найбільш зубожілі з усіх верств, так би мовити, військового населення країни. Додалася останнім часом і така проблема: невчасна видача зарплати військовослужбовцям. Таке ставлення до людини армії — велика помилка як законодавчих, так і виконавчих структур.

Отже, це — найпекучіші проблеми, що потребують негайного розв'язання.

—Політики нерідко називають Росію нашим стратегічним партнером. Як Україні будувати свої відносини зі своєю сусідкою?

—Я, росіянин за національністю, громадянин України — моєї єдиної Батьківщини — розумію, наскільки важливі сьогодні для нашого народу добросусідські взаємини з Росією. Розумію необхідність наполегливої роботи на всіх напрямах взаємин між нашими країнами для збереження і зміцнення миру. Політика України щодо свого північного сусіда має бути така: через добросусідські відносини до гарантованого миру.

—У нас багато кажуть про реформи, але результатів від їхнього проведення, на жаль, не бачимо. Якими, на вашу думку, мають бути реформи?

—У центрі всіх реформ має бути трудова людина. Реформа політичної системи, економічний перехід до ринку, структурні перебудови виробництва, земельна реформа, соціальні, культурні зміни — все має здійснюватися задля єдиної мети: поліпшення життя людей. Оцінкою реформ мусить бути рівень життя. Усе, що планується, так чи так стосується інтересів людей, потребує підтримки народу. Уряд і держава повинні служити народові, пояснювати людям свої рішення. Надзвичайно обережно маємо підходити до проведення реформ на селі. Люди очікують змін в оцінках своєї праці, в системі пенсійного забезпечення селян. Докорінних змін потребує також політика ціноутворення, приведення до відповідності цін на сільськогосподарську продукцію і промисловість. Принципи чесності, справедливості, безкорисливості керівників мають бути головними під час розподілу й передачі землі у власність тим, хто працює на ній.

Словом, реформи мають бути реформами для людей.

Розмову вів Михайло МАЛАШ.

Освіта

ЗНАЮТЬ ВОЛИНСЬКИХ УЧЕНИХ У НЬЮ-ЙОРКУ

ВОЛИНСЬКИЙ державний університет імені Лесі Українки утворено три роки тому на базі Луцького педінституту. З метою дальшого піднесення рівня вищої освіти та розширення можливостей підготовки кадрів для народного господарства регіону й України.

Як же на практиці відбувається становлення молодого вузу? Адже в Луцьку ходять чутки, що нібито у верхах виношується проект рішення про закриття університету. Про все це — розмова нашого власного кореспондента з ректором університету Іваном Дмитровичем Олексеюком — доктором хімічних наук, професором, дійсним членом Нью-Йоркської академії наук.

—Становлення будь-якого колективу, а тим паче наукового — процес тривалий і складний, — почав розмову Іван Дмитрович. — Наш університет — один з найбільших вузів у північно-західному регіоні України. Торік він остаточно утвердився структурно і змістовно як класичний університет. Про його закриття чи перейменування знову в педінститут не йдеться. Навіщо тоді було його створювати? Але я відкидаю і таке сумнівне гасло: «Все негайно!» Потрібні роки напруженої праці.

Наш університет утворено не на порожньому місці. Луцький державний педінститут вважався одним з кращих педвузів колишнього Союзу. Та й взагалі в минулому Волинь відігравала значну роль у розвитку української культури, науки, освіти. Згадаймо Острозьку академію, братські школи, мережу волинських друкарень... Після проголошення незалежності України різко зросло стратегічне значення Волині як західного форпосту нашої держави і прикордонної області з Польщею та Білоруссю.

—Так, славне минуле має Волинь. Не треба применшувати й того, що зроблено протягом останніх десятиліть. Але маємо пам'ятати й інше: сьогоднішній рівень освіченості на Волині — один з найнижчих серед інших областей України. Лише 20 відсотків випускників шкіл здобувають вищу освіту. Є над чим подумати... Але повернімося до проблем університетських. Які зміни все-таки сталися за останні три роки, відколи педінститут отримав статус університету?

—Педінститут мав сім факультетів, сьогодні їх — шістнадцять, де готують спеціалістів за 37 спеціальностями. Для того щоб пристосувати вищу школу до ринкових економічних відносин, знайти раціональні форми розвитку вузівської науки, в університеті створено чотири інститути: Інститут мистецтв, Інститут здоров'я та фізичної культури молоді, Інститут соціальних наук та Міжнародний інститут суспільної географії і менеджменту. Останній – як базовий для підготовки кадрів вільної економічної зони Єврорегіон «Буг». Крім того, при університеті відкрито ліцей прикладної лінгвістики з дворічним навчанням, створена і працює Мала академія Волині, де йде пошук молодих талантів. Сьогодні в університеті вчаться майже вісім тисяч студентів.

—Іване Дмитровичу, приємно, що університет утверджується, що його колектив прагне найближчими роками увійти в сімку класичних університетів України. Як то кажуть: дай Боже! Але, як знаю, найболючішою для Волинського університету є кадрова проблема. Не все гаразд і з матеріальним забезпеченням...

—Справді, такі проблеми є. Але хто сьогодні живе без проблем? Та вони не такі складні, щоб ми не могли їх розв'язати. Міркуйте самі. Сьогодні в університеті працюють 11 членів-кореспондентів, 27 докторів-професорів, більш як 250 кандидатів наук.

Маємо власну аспірантуру. Отже, щороку викладацький склад поповнюють 5–6 докторів наук, ще приблизно 30 науковців захищають кандидатські дисертації. Кадрові проблеми розв'язуємо в основному за рахунок місцевих науковців. Бо якщо людина тут народилася, живе, тут її коріння, то вона й добре працюватиме. Та й щоб запросити з іншого міста професора, треба надати йому житло. І непогане. А сьогодні з цим — великі проблеми. Ні, я не скаржуся, місцева влада нам допомагає, тільки у всьому є межа.

Нині стараємося самі заробляти гроші. Час такий, що треба дбати і про науку, і про більш прозаїчні потреби. Що ми й робимо. Сьогодні університет має 6 навчальних корпусів, 6 гуртожитків, наукову бібліотеку з рідкісним фондом діаспорної літератури, спортивний комплекс, ботанічний сад, профілакторій... Отже, є всі умови для нормального навчально-виховного процесу.

—У Волинському університеті працюють п'ять дійсних членів Нью-Йоркської академії наук. Чути це досить солідно. Маєте вагомі наукові розробки?

—Особливо хвалитися не буду, але з наукових розробок ми — серед перших в Україні. В 1995 році наші науковці опублікували 9 монографій, 19 підручників і навчальних посібників, 69 методичних розробок... В університеті провадяться наукові дослідження з проблем твердих тіл, електронної мікроскопії, археології Волині, ентології Західного Полісся, Лесезнавства, прикладної лінгвістики, лазерного комплексу, вікової фізіології. Для розв'язання екологічних проблем нашого краю досліджуємо охорону й раціональне використання природних ресурсів Волині. Причому працюємо з ученими Франції, Німеччини, Ірландії, Польщі, Білорусі, Росії та інших країн. Наші викладачі і студенти стажуються у Варшавському та Люблінському університетах Республіки Польща.

—Якщо вже зайшла мова про міжнародні зв'язки, то, мабуть, варто сказати і про підтримку, яку маєте з боку відомих діячів української діаспори. Зокрема, з Канади, США, Австралії...

—Університет вже отримав від діаспори майже три тисячі томів просто таки унікальної літератури. Надходить нам підтримка і у валюті. А недавно одержали звістку: Інститут дослідів Волині, що в Канаді, буде переданий в підпорядкування нашого університету. Це ще одне підтвердження того, що Волинський університет знаний не тільки в Україні, а і за межами нашої держави.

Інтерв'ю вів Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

«Двірники» для нашого організму

Принципово нові препарати сорбційно-детоксикаційної дії розробили і запропонували аптекам українські вчені

Вітчизняний стиль

ЕКОЛОГІЧНА ситуація рік у рік погіршується. Правда, доти, доки людський організм у змозі нейтралізувати усілякий непотріб, захищати свої клітини від отруєння, нам більш-менш не страшне довкілля. Та чим далі, тим важче організмові виконувати свої складні функції. Адже в природі з'явилися речовини, з якими раніше людина не стикалася — людський організм потребує нашої допомоги.

Таким чином пріоритетного значення набувають методи лікування, які дають змогу нейтралізувати негативний вплив довкілля на людину, зокрема на її внутрішні органи. Певно, що водночас не треба забувати і про оздоровлення самого екологічного середовища, в якому живемо.

Про перспективні методи лікування і веде мову оглядач нашої газети із завідувачем науково-дослідної лабораторії «Біокремнійорганічні препарати» Київського державного інституту удосконалення лікарів (КДІУЛ) МОЗ України професором Юрієм ШЕВЧЕНКОМ.

— Очищають організм, як правило, двома шляхами, — каже Юрій Миколайович. — Або активно стимулюють функції органів, які виводять токсини, або роблять це, так би мовити, паралельним шляхом — з допомогою різних послабляючих чи рвотних пілюль або мікстур. Але в першому випадку доволі активно «зношується» організм, а другий спосіб не для всіх придатний. У певної групи людей можуть виникати ускладнення. Отож можна стимулювати імунітет, але ліпше, значно ліпше — відновлювати захисні сили організму.

— Отже, гемодезом чи активованим вугіллям ліпше не користуватися?

— Навіщо так категорично! Та й взагалі не можна говорити про препарати, що один, мовляв, супер-препарат, а другий — гроша ламаного не вартує.

І гемодез, й активоване вугілля — загалом непогані препарати. І не треба на них кидати тінь сумнівів. Але про сорбенти. Те саме вугілля, як, до речі, й окис кремнію та й целюлоза, має недолік. Якщо протягом 7— 10 днів вживати цей сорбент, який має гідрофільну природу поверхні, то слизова оболонка кишечника покривається тонким вугільним настилом. І, як результат, кишечник нічого не виділяє і нічого не поглинає. Таким чином ми блокуємо нормальне травлення їжі — звідки починаються і подальші неприємності.

Як бачимо, того, що ми сьогодні маємо для очищення організму, недостатньо. Так і з'явилася ідея створити принципово новий селективний препарат сорбційно-детоксикаційної дії, який назвали «Ентеросгель».

— Українські вчені довго над ним працювали?

— Усе почалося з 1962 року, коли доктор хімічних наук, професор Ірина Борисівна Слинякова, яка працювала тоді в Інституті фізичної хімії АН України, одержала перший патент і фактично заклала основи створення кремнійорганічних поруватих сорбентів нового покоління.

У 70-х роках військове відомство тодішнього Союзу замовило київським ученим створити селективний сорбент, який вибірково поглинає токсини, що і було зроблено. Науковим керівником розробки був нині президент АМН України академік Олександр Возіанов, а головними виконавцями у частині медико-біологічної атестації нових ліків сорбційно-детоксикаційної дії — провідні фахівці Київського державного інституту удосконалення лікарів професори Володимир Знаменський, Микола Повстяний, Людвіг Кейсевич, їхні учні Олександр Кабан, Георгій Козинець, Олександр Коструб та багато інших. Провідну роль у впровадженні нових препаратів у медичну практику зіграли військові медики з Київського окружного військового госпіталю та госпіталю тодішнього КДБ професори Михайло Захараш, Іван Деденко, Володимир Безлюда та інші.

Тоді і я прилучився до цієї напрочуд цікавої роботи. А вже коли почалася війна в Афганістані, ми зробили напівпромислову установку і запустили ентеросгель у виробництво. Радянські солдати, які виконували так званий «інтернаціональний обов'язок», називали цей препарат «золотим порошком». І нині в цьому науковому напрямі ми утримуємо пріоритетні позиції в світі.

— Тобто можемо говорити, що Україна невдовзі отримає важливий інтелектуальний продукт, який матиме попит на світовому ринку?

— Це справді пріоритетна річ, яка не знає аналогів. З кількох причин. Адже йдеться про плеяду препаратів. Бо це й різноманітні цільові ентеральні препарати, тобто для кожного захворювання окремо. Це низка аплікаційних препаратів у вигляді присипок, мазей тощо для лікування опіків, гнійно-септичних ран різного походження. А зараз ми «впритул» підійшли до створення парентеральних препаратів. Тобто внутрішньосудинних, які очищають організм безпосередньо в ендосередовищі клітин, які того потребують. Над цим працює група лікарів-учених кафедри вірусології КДІУЛ МОЗ України, якою завідує професор Віталій Гирін.

Співпраця з військовим відомством колишнього Союзу мала свої «плюси» і «мінуси». До останніх належало і те, що на всьому стояв гриф «секретно». Справжню його вагу ми відчули лише тоді, коли цей гриф зняли. Цивільна медицина не мала практично жодної інформації про наші препарати.

— А тепер?

— Ситуація змінилася. Скажімо, щодо ентеросгелю всі наукові розробки завершено. Наказом міністра охорони здоров'я України його запроваджено у медичну практику. Цей препарат, так би мовити, за своїм походженням — український. Хоча також зареєстрований у Росії, Білорусі, Молдові. Зацікавилися ним Казахстан та інші країни середньоазіатського регіону.

— Від чого насамперед допомагають ці препарати і як ними найліпше користуватися?

— Почнемо з ентеросгелю. Його можна використовувати для швидкого подолання різних хвороб. Не рекомендуємо вживати лише тим, у кого сталася «закупорка» кишечника.

Ентеросгель вибірково, не зачіпаючи жодних життєво необхідних речовин, вбирає-всмоктує різні відходи життєдіяльності організму. А їх, коли людина хворіє, нагромаджується доволі багато. Це, як бачите, своєрідний «двірник» у людському організмі.

Та, мабуть, найліпше він сприяє відновленню функцій шлунково-кишкового тракту. Для цього «зачищає» місця, де відбуваються запальні процеси, ерозійні ділянки, відновлює слизову оболонку. До речі, цей препарат має близьке природне походження з ворсинками слизової, отож нікуди не проникає, а ковзає по ній, «збираючи» токсини, патогенні мікроби, віруси і всякий інший непотріб та нейтралізує їх.

Чудово зарекомендував себе ентеросгель і в процесі лікування дизентерії, сальмонельозу, різних харчових отруєнь, у тому числі й алкогольного. Справляє позитивний вплив і в складніших випадках, зокрема під час лікування нервової системи. Найкращих результатів для відновлення функцій шлунково-кишкового тракту, ліквідації проявів дисбактеріозу досягаємо, коли використовуємо суміші ентеросгелю з активованими еубіотиками та мікроорганізмами, без яких у кишечнику не відбувається травлення. Розробка цих унікальних препаратів — лактогель, біфідумгель — виконана на кафедрі мікробіології КДІУЛ МОЗ України під керівництвом професора Володимира Знаменського.

Чи взяти онкологічні захворювання. Здебільшого хворі звертаються до лікарів, коли в організмі вже активно відбувається процес інтоксикації, коли вже справді болить. Треба класти людину на операційний стіл, але перед тим необхідно відновити показники крові, очистити організм, зрештою, мобілізувати його на спротив хворобі. Отут і приходить на допомогу ентеросгель.

Зараз на базі ентеросгелю ми перейшли до комплексних препаратів. Адже він не тільки чудово очищає людський організм, а й є добрим носієм лікарських засобів, вводить їх у кров'яні судини. Скажімо, той самий інтерферон у суміші з ентеросгелем можна використовувати ентерально і за цих умов мати набагато ліпший ефект, аніж під час самостійного вживання. Можна скористатися і фітодобавками. Наприклад елеутерококом. Така суміш добре впливає на хворий організм, особливо на лімфатичну систему. Цей комплексний препарат запропонувала професор Олена Грищенко і назвала його адаптогелем.

— Хто випускає ентеросгель?

— Еколого-охоронне підприємство, створене при нашому інституті. Цього року плануємо довести виробництво до ста тонн. Але цього явно замало у порівнянні з нинішніми потребами. Серед наших замовників — багато українських і російських підприємств, зокрема маріупольська «Азовсталь», дніпропетровський «Південмаш», київський «Квазар». А також санаторно-курортні заклади нашої країни.

— Де можна придбати ваші ліки?

— Дрібним оптом — на нашому підприємстві, що в Києві, на вулиці Радіщева, 3. А так, для власних потреб, у ряді київських аптек, зокрема у «Фалбі», що на Хрещатику, або в аптеці №69 на Харківському масиві. Але прагнемо, щоби наші препарати міг за потреби придбати кожний житель України. Для цього вже наступного року хочемо збільшити виробництво майже у п'ять разів. А також створити закрите акціонерне товариство, залучивши до нього наших потенційних інвесторів.

Розмову вів Роман ВАТРИЧ.

Олександр КРАСОВИЦЬКИЙ, генеральний директор СП «Видавництво Фоліо»

Українському книговиданню залишилося жити чотири місяці

Точка зору

Не секрет, що випуск книжок в Україні зменшився в декілька разів у порівнянні з 1989 роком, значно скоротилася купівельна спроможність населення. Але й серед тих книжок, на які жителі України все-таки готові витратити гроші, книжки українських видавництв становлять менше 10%. Те, що ми бачимо на лотках й у книжкових магазинах, в основному видано в Росії. Чому? Для відповіді на це питання треба проаналізувати структуру нинішнього книжкового ринку в Україні.

Книжки українською мовою. Попри численні розмови щодо розвитку національної культури, випуск книжок державною мовою катастрофічно падає. Падають тиражі — через низьку купівельну спроможність населення, отже, зростає ціна книжок і вони стають недоступні масовому читачеві. Тому нині українською мовою видаються, в основному, книжки, оплачені державою (підручники, незначна кількість наукової та нормативної літератури, відомчі видання) чи різними спонсорами. На вільний ринок видавці ризикують викидати лише довідкову, юридичну літературу, словники та книжки з бухгалтерського обліку.

Книжки російською мовою. Видавці, які працюють у цьому секторі ринку, більш незалежні, ніж видавці книжок українською мовою. Вони мають можливість працювати не тільки на слабкому та неструктурованому книжковому ринку, але й на досить ємкому російському. Але й цих видавців стає дедалі менше. Справа у тому, що собівартість книжок, випущених в Україні, значно перевищує російську, і наша книжка в Росії стає неконкурентоспроможною. Україна виробляє мало паперу (який, до речі, значно дорожчий за російський), картону та інших поліграфматеріалів, через те видавці змушені купувати матеріали російського виробництва, які при ввозі в Україну оподатковуються ПДВ на імпорт (20%). Тиражі книжок в Україні менші за російські, транспортні витрати на доставку сировини в Україну й продукції до Москви та Петербурга доходять до 10% вартості книжок, термін видання книжок у друкарнях, паралізованих нестабільністю та зневагою держави до потреб галузі, — вищий, внаслідок чого книжка, видана в Україні, на 30—40% дорожча за російський аналог. Крім того, українські видавництва, віддалені від російських ринків збуту, змушені через прискорення реалізації продукції розмінювати свої книжки на книжки російських видавництв і ввозити до України книжковий асортимент, ще раз сплачуючи ПДВ на імпорт. Не таємниця, що 30-40% книжкового ринку в Україні забезпечують товаром «човники», які не сплачують цих податків. Тому реалізація асортименту видавництвами також утруднена, хоча й залишається єдиним виходом зі становища.

Ось тут ми й підійшли до причини, яка спонукала мене винести до заголовку статті таку гучну фразу. У грудні 1995 в Росії прийнято закон про підтримку книговидання, яким звільнено від ПДВ обіги з видання та продажу усіх книжок за винятком видань рекламного та еротичного характеру. Крім того, значну частину видавництв звільнено (залежно від профілю) й від податку на прибуток. Існує також складна система дотацій видавництвам. Реально працювати цей закон почав з другого кварталу. Оскільки термін руху книжки від рукопису до прилавка близько чотирьох місяців, саме стільки й залишилося жити українському книговиданню. Максимум за 4 місяці наші книжки стануть не лише надто дорогі для книгообміну у Росії, але й неконкурентоспроможні на своєму ринку у порівнянні з привезеною «човниками» російською книжкою.

Якщо держава не вживе негайних заходів з вивільнення національного книговидання від усіх податків, то вона втратить цілу галузь економіки. Будь-яке блокування імпорту книжок шляхом введення нових податків та зборів у першу чергу б'є по самих українських видавцях.

P. S. Як директор одного з найбільших видавництв України, я всерйоз розглядаю можливість переведення всієї виробничої діяльності на територію Росії не пізніше серпня 1996 року.

(«Фоліо» (Харків) — найбільше видавництво в Україні. У 1995 році тут вийшло близько 200 назв книжок — набагато більше, аніж у будь-якому з наших видавництв. — Ред.).

Хто дав право депутатові Смірнову ображати українських митців?

Звернення діячів культури і мистецтв України

Вельмишановний Олександре Олександровичу!

Вельмишановні депутати Верховної Ради України!

26 квітня 1996 року на майдані Незалежності столиці України відбувся концерт-реквієм до 10-ї річниці чорнобильської трагедії, який підготовлено і проведено відповідно до плану заходів, затверджених урядовим оргкомітетом з відзначення трагічної дати чорнобильської катастрофи.

У концерті-реквіємі взяли участь: хор Національної опери України, Державний заслужений український народний хор ім. Г. Верьовки, Державна заслужена академічна капела «Думка», Державна чоловіча капела ім. Л. Ревуцького, Національний симфонічний оркестр України, духові оркестри та провідні майстри мистецтв нашої держави. За своїм задумом концерт-реквієм, на якому було виконано кращі твори музичної світової класики (Дж. Верді, Р. Шумана, З. Фібіха, М. Лисенка, Б. Лятошинського, Д. Шостаковича), мав ушанувати всіх, причетних до подолання чорнобильської трагедії: і мертвих, і живих, і ненароджених.

Складність концерту-реквієму для його виконавців полягала в тому, що вперше в історії українського мистецтва він лунав просто неба, у живому виконанні. Українські митці з честю виконали поставлене перед ними завдання. Їм щиро аплодували десятки тисяч киян та гостей столиці, присутніх на майдані Незалежності, та сотні тисяч телеглядачів, які дивилися це дійство по телебаченню.

У присутності Президента України Леоніда Даниловича Кучми, Голови Верховної Ради України Олександра Олександровича Мороза відкрив концерт-реквієм голова оргкомітету з проведення заходів до 10-ї річниці чорнобильської трагедії Прем'єр-міністр України Євген Кирилович Марчук.

Концерт яскраво продемонстрував велику творчу майстерність виконавців і мав позитивні відгуки широкої громадськості та засобів масової інформації.

Тому всі ми дуже здивовані виступом 5 травня 1996 року на ранковому пленарному засіданні Верховної Ради України народного депутата від Тульчинського виборчого округу Вінницької області, режисера за фахом — Євгена Смірнова.

Як міг режисер, якщо він справді був присутній на концерті-реквіємі, образити цвіт нашого мистецтва, видатних виконавців, заявивши, що вони співали під «фанеру», тобто під фонограму, чого нічого такого не було. Хто дав панові Смірнову право ображати наших колег, а саме — міністра культури і мистецтв України Дмитра Івановича Остапенка та майстрів мистецтв.

Нашому обуренню немає меж. Щоб виступати з трибуни українського парламенту з такими докорами, слід мати відповідні професійні знання і мистецький досвід, щоби відрізняти живий звук від фонограми, а голос артиста В. Нечипоренка від голосу телевізійного диктора О. Сафонова, який взагалі не брав участі у цьому концерті.

Що стосується заяви, нібито на цей концерт-реквієм витрачено декілька сотень тисяч доларів, то це геть не відповідає дійсності, бо на нього не витрачено жодного долара з державної казни.

Шановний Олександре Олександровичу!

Ми звертаємося до Вас із проханням зачитати нашого листа депутатам Верховної Ради України і просили б шановного пана Євгена Смірнова вибачитися з високої трибуни парламенту перед усіма майстрами мистецтв України за образи з його боку.

З повагою, Л. ВЕНЕДИКТОВ, професор, народний артист України, головний хормейстер Національної опери України; А. АВДІЄВСЬКИЙ, академік, народний артист України, художній керівник Державного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г. Верьовки; Б. ШАРВАРКО, народний артист України, художній керівник-директор Всеукраїнського Центру фестивалів та концертних програм; В. КОЖУХАР, народний артист України, головний диригент Національної опери України; Є. САВЧУК, народний артист України, головний диригент—художній керівник Державної академічної капели України «Думка»; Б. АНТКІВ, народний артист України, художній керівник Державної чоловічої хорової капели України ім. Л. Ревуцького; В. ОХРИМЕНКО, народний артист України, головний диригент Київського муніципального духового оркестру; В. СКОРОМНИЙ, народний артист України, художній керівник і головний диригент хору ім. П. Майбороди Національної радіомовної компанії України; Н. МАТВІЄНКО, народна артистка України; Л. ДИЧКО, народна артистка України, композитор; Т. КОПИЛОВА, заслужена артистка України, художній керівник Великого дитячого хору Національної радіомовної компанії України; О. КОВАЛЕНКО, заслужена артистка України, диктор Національної радіомовної компанії України; В. СІРЕНКО, лауреат міжнародних конкурсів, художній керівник—головний диригент заслуженого симфонічного оркестру Національної радіомовної компанії України.

Віталій **АБЛІЦОВ**, *«Голос України»*

Прощання з Азією

Романтичні есе про європейський шлях України

РІЗКІ повороти в історії будь-якого суспільства вимагають адекватних дій від його провідників. Розуміючи, що язичництво з його культом регіональних богів не здатне виконувати роль об'єднуючого стрижня в народжуваній державі Русь-Україна, київські князі схилялися перед ідеями Христа. Догматики трактують цей їхній крок як щирий порив до освоєння нових принципів співіснування на землі. Насправді все було і є не так просто. Християнський шлях України — це шлях сумнівів і пошуків самобутнього розвитку національного буття й місця нашого народу в європейському колі.

Геополітичне місце України — в центрі євразійських просторів! — постійно впливає як на її зовнішню, так і на внутрішню політику. От і нині затяті прихильники фактично єдиної орієнтації — лише на північ! — активізували свою діяльність у черговій спробі довести, що, мовляв, треба йти «дорогою предків», які зробили найправильніший вибір. Таким чином певні політичні сили хочуть закріпити колоніальне становище України, не дати її народу прилучитися до цивілізованого світу. Наші опоненти дописалися до того, що відмовляють Україні в утвердженні її незалежності, бо, мовляв, «не всі народи можуть вирішити проблему територіальної самодостатності, тобто геополітичної самостійності, зберігши в той же час історико-культурні архетипи» (не будемо звертати уваги на словник таких горетеоретиків, знайомий нам з часів тоталітарного режиму: «демократи — п'ята колона західної цивілізації», «вовчий оскал політиків патріотичної орієнтації»... Краще подивимось об'єктивним поглядом на те, звідки прийшли в Русь-Україну освіта та культура й куди вони поширювалися потім.

VII. Князь Володимир. Шлях до Хреста й з Хрестом

«Сріблом і злотом не знайти мені дружини, а дружиною знайду я срібло й злото, як дід мій і отець здобули дружиною злота і срібла».

Князь Володимир.

Хоч як би ми не намагалися, творячи канонічний портрет хрестителя Русі-України Володимира, увібгати його життя в певні рамки, все одно перед нами постає живий образ впевненого в собі глави держави. Син Святослава й Малуші (дівчини не княжого роду) був одержимий метою йти дорогою, можливо, й Атили, лише б якомога далі розширити кордони Русі. Не випадково саме за Володимира один з державних символів Русі-України — тризуб (очевидно, перейнятий з міфічної Атлантиди, де він мав цілком мирну графіку — дві паралельно підняті вгору долоні, які захищають паросток життя) набув силуету сокола, що падає на здобич. Й в особистому житті Володимир мало нагадував того, хто традиційно слідував Христовим заповідям — літописці згадують з десяток дружин князя, які народили йому Вишеслава, Ярослава, Станіслава, Святослава, Предславу, Всеволода, Премиславу, Бориса-Романа, Гліба-Давида, Болеслава, Судислава, Ізяслава, Мстислава та ще з десяток доньок, імена яких загублено в історії.

Цей приклад наведено з єдиною метою, щоб ще раз нагадати читачам гетевське: «Суха теорія, а дерево життя вічно зелене».

Володимир чітко уявляв консолідуючу роль церкви й тому саме він зробив її державною, спокійно сприймаючи німби та білі шати, в які одягали нових богів фанатичні прихильники християнства. За життя київського князя в світі активізувалися процеси, які призвели до остаточного розмежування християнства на візантійську та римську церкви. Володимир розумів, що в основі цього розходження лежить політичне суперництво між західною (першим Римом) та Східною (другим Римом) імперіями, що колись утворювали єдину державу, яка мала території на трьох материках: в Європі, Азії та Африці.

Він бачив і те, що, навіть прийнявши нове вчення, Русь-Україна залишається двовірною (на околицях давньоруської держави жило язичництво, часто єднаючи з християнством й утворюючи спільні культи й спільних святих). До того ж в Русі було немало народів й племен, які сповідували інші релігії.

Наріжним каменем Володимирової геополітики був напрям «північ — південь», (щоб контролювати міжнародні торгові шляхи) а отже, він і стояв на тому, щоб зміцнювати зв'язки з Візантією. Навіть за дружину узяв константинопольську царівну, лише б утвердити себе як володаря великої держави.

Звернемо увагу на те, що, прийнявши християнство з Візантії, київські князі не відкидали й стосунків з Римом. Не випадково, глава папської делегації до Константинополя в 1054 році кардинал Гумберт, не досягши згоди з главою візантійської церкви, покинув Царгород й вирушив до Києва, щоб схилити Русь на бік Риму. Ця поїздка не була успішною лише тому, що Київ стояв за єдність християнства.

Взагалі, протягом віків спостерігається певна закономірність в політичному житті Русі, а потім України: зважений раціоналістичний підхід до ідеології, підпорядкування її державотворчим процесам. І християнство, й близька йому комуністична теорія ніколи не здобували в Україні остаточного утвердження: християнин Володимир допускав співіснування язичництва на Русі, вірний православний Богдан Хмельницький надавав самостійність українській церкви, добре розуміючи, що цим самим він кидає виклик патріаршій Москві, більшовик Микола Скрипник вмер з вірою в незалежність України, а його духовний послідовник Леонід Кравчук будує суверенну державу.

Геополітичне становище України (між Азією та Європою) обумовлює роль християнства в нашій країні насамперед як традиції, здатної єднати в ціле нашу історію. Народ же покликана згуртувати демократія, грунтована на національній культурі. Ось чому немає альтернативи основі державотворчої ідеології — національній ідеї, яка розвивається в рамках загальнолюдських духовних цінностей.

* * *

Великий хреститель Русі-України продемонстрував яскравий приклад поведінки мудрого провідника нації: будувати, маючи опору — дружину однодумців і послідовників — відкриту для світу державу, зорієнтовану на добросусідські зв'язки. Істориків здавна цікавило — чому у візантійських джерелах ніде не згадується така вікопомна подія, як хрещення величезної держави Русі? Про одруження принцеси Анни з Володимиром збереглися відомості, а про успіхи християнізації немає. Це ще одне свідчення того, що минула історія постає перед нами у першу чергу такою, якою її подають.

Мов промені сонця — рівномірно у всі боки! — пролягали від Русі Володимира шляхи до інших народів. Син київського князя Святополк був одружений з донькою польського короля, Ярослав — з донькою короля Швеції, донька Премислава стала дружиною угорського короля, дві інші — дружинами чеського та польського королів. Образ Володимира — «Красного Сонечка» увічнили багаті цикли народної творчості. «Часи Володимира Святого, чи Великого, — писав М. Грушевський, — були кульмінаційною точкою процесу будови, завершенням, так би мовити, механічної еволюції процесу утворення давньої Руської, Київської держави».

* * *

Володимир підготував практично всі реформи Ярослава Мудрого. Особливо в галузі освіти та культури, що відіграло значну роль у майбутньому України. Через два століття після епохи Володимира Європа мала сітку університетів (перші вищі навчальні заклади в Україні виникли 1576 року — Острозька, а 1632 — Києво-Могилянська академії). За Володимира в більшості західних держав набула поширення шкільна освіта, покликана нести слово Христа. Князь заснував у Києві перші школи, куди «почав брати у визначних людей дітей і давати їх на книжну науку». Тітмар Мерзебурзький, який відвідав Київ 1018 року, був вражений, коли побачив тут 400 церков, і «численну силу мешканців». На міських площах столиці Русі-України виставляли привезені з Криму мідяні грецькі статуї, а палати й культові споруди прикрашали архітектурні елементи.

З Києва до Москви пізніше помандрували сотні вчителів та діячів культури, щоб посіяти зерна розуму на цілинних руських полях. Перший вищий навчальний заклад в Росії, як відомо, Московський університет було відкрито лише 1755 року. А спробу Петра I зменшити азійські впливи на Московію й реформувати її за європейськими стандартами здійснювали в основному вихідці з Києва.

Таким чином, бачимо, що саме високий розвиток освіти та культури врятував Русь-Україну від імперської «хвороби» — маніакальної ідеї світового панування та споріднених з нею шовінізму й великодержавності.

«В таке цвітіння, князю Володимире, тобі не важко бути кам'яним?»

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото), «Голос України»

Сама природа ніби заохочує нас та ще й подає приклад. Весняним квітом, теплими дощами, шовковою муравою нагадує, що хоч би як не було скрутно, треба сподіватися ліпшого, мало того — прагнути оновлення, сонця, добра... Бо людина, як і квітка, приходить у цей світ, щоби дивувати, тішити його. Квітка — красою, тонким ароматом, а людина — справами красними, себто — добрими. Чи не тому, потрапивши в п'янкі обійми весняної заметілі розквітлого саду, ми молодіємо душею, стаємо добрішими, надійнішими.

Настав травень, і Ботанічний сад перетворився на місце справжнього паломництва киян та гостей столиці. Цвітуть бузок і магнолія, виблискують золотом бані Видубицького монастиря, переливаються внизу дніпровські хвилі, а над усім тим — малинова мелодія надвечірніх дзвонів. Ніби сама Божа благодать зійшла на цю, століттями карану, різними чужинцями топтану й своїми яничарами поганьблену землю. А, можливо, й справді у нас, в Україні, на весну повернуло? На весну нашої долі.

І так хочеться, щоби ніколи вже не відцвітав майовий цвіт наших надій. І так хочеться повторювати слідом за Ліною Костенко: «Цвіте весна садами молодими, шумлять вітри, як гості з іменин. В таке цвітіння, князю Володимире, тобі не важко бути кам'яним?»

Улюбленці банкірів та урядів?

Днями адміністрація США оголосила про обсяги асигнувань на допомогу республікам колишнього Радянського Союзу. З'ясувалося, що нині Америка виділяє значно менші кошти, ніж два роки тому, — 641 мільйон доларів США на всіх нас. Вашингтон це пояснює бюджетним дефіцитом, який практично паралізував країну.

Як би там не було, а колишні брати по СРСР мають всі підстави позаздрити Україні. Адже саме нам іде «левова частка» американської допомоги, тоді як, скажімо, для Росії вона скоротилася вдесятеро.

Та не лише США нині приязно поглядає на Київ. Майже кожна іноземна делегація, яка приїздить в Україну, якщо не обіцяє замовити за нас слівце у міжнародних фінансових організаціях, то принаймні активно намагається налагодити економічні зв'язки з Києвом. Тільки цього тижня бажання співробітничати з нами виявили Ірландія, Іран, Німеччина, Вірменія, Туркменистан.

Причини такого інтересу Заходу — очевидні. Україна хоч і має малорозвинену економіку, але зі стабільною політичною позицією, що відрізняє нас від деяких республік колишнього СРСР та дуже приваблює іноземних підприємців. І хто знає, можливо має рацію колишній представник Світового банку в Україні Даніель Кауфман зі своїм пророцтвом: «Вам уже 2005 року не знадобиться ніяка міжнародна допомога»?

Надія ВЕРБИЧЕНКО, *журналіст*

Любов народу: постійна, але часом дивна

ПРЕЗИДЕНТ США залишається героєм номер один газетних публікацій. Журналісти повідомляють, що Білл Клінтон вирішив спробувати свої сили... в кіно.

Ні, він зовсім не мріє про славу свого попередника Рональда Рейгана. І гратиме не суперменів. На екрані він буде самим собою — простим скромним президентом США.

Телевізійний художній фільм «Бажання дитини» розповідає про боротьбу за життя хворої на рак дівчинки. За сюжетом, її батько втрачає роботу через те, що змушений доглядати дитину. І тоді в дівчинки з'являється мрія — зустрітися з президентом США і розповісти йому про цю несправедливість. Звичайно, її мрія здійснюється.

Адміністрація Білла Клінтона запевняє, що так може бути не лише в кіно. Адже президент надає багато уваги питанням охорони здоров'я в США. Було навіть проведено спеціальне соціологічне дослідження з єдиним запитанням до громадян: «З ким із кандидатів у президенти ви могли б залишити дитину?» Американці одностайно заявили: «Звичайно, з Біллом Клінтоном!».

Люблять президента США і за кордоном. Наприклад, в Ізраїлі. Одна з місцевих газет надрукувала сенсаційну статтю про перебування Клінтона в готелі Тель-Авіва. Автор матеріалу доклав чималих зусиль, аби оселитися в тому самому номері, де гостював Білл. Причому журналіст вимагав, щоб кімнати не прибирали.

Це дозволило йому самому понишпорити по шафах, під ліжком і навіть, пробачте, посидіти в тому самому туалеті. Дрібнички, які він знайшов у номері, стали безцінними сувенірами для журналіста. Як і для його читачів, які роздивлялися фотографії серветок та шматочків хліба від самого президента США!

Микола МАКАРЕВИЧ: В Австрії віддають перевагу конкретній роботі

Інтерв'ю з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Австрії М.П.Макаревичем

— Ви один з небагатьох професіональних дипломатів серед повноважних представників України за кордоном, бо багато хто через зрозумілі причини опановує дипроботу на ходу. Тому ваші оцінки особливо цікаві. Отже, чи зростає чи залишається на якомусь невизначеному рівні міжнародний престиж України, інтерес до неї? Чи не плутають Київ з Москвою? Ваш погляд з Відня, будь ласка...

— Україну в Австрії знають і поважають. Для австрійців Україна є однією з найбільших країн Європи з великим науково-технічним потенціалом та багатими природними ресурсами. Тут добре пам'ятають, що західноукраїнські землі свого часу входили до складу Австро-Угорської імперії.

Австрійці люблять за нагоди підкреслювати, що до українського кордону від Відня значно ближче, ніж до швейцарського. Втім, це не виключає того, що іноді австрійці, як і інші європейці, можуть за старою звичкою, коли справа стосується колишніх республік СРСР, вжити слова «Росія», «російський». Але не з бажання образити, а за інерцією.

Гадаю, ви погодитеся зі мною, що подолання інерційності мислення не обмежується лише змінами у свідомості окремих людей, а має велику політичну вагу. Йдеться про подолання інерції у міждержавних відносинах, що є одним з найважливіших завдань нашої зовнішньої політики, спрямованої саме на зміцнення міжнародного престижу Української держави.

У мене є всі підстави вважати, що у відносинах між Україною і Австрією це вже має місце. Австрійський політичний істеблішмент розглядає Україну як велику європейську державу, роль і значення якої вже сьогодні вагомі для створення стабільності і зміцнення миру на європейському континенті, як державу, вага якої зростатиме в міру подолання внутрішніх труднощів. Сприяли зростанню нашого авторитету і такі важливі акції, як приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, вивезення ядерних боєголовок, готовність закрити Чорнобильську АЕС.

Можу відзначити, що зростання авторитету проявляється і у великій зацікавленості австрійської сторони у розбудові регіонального співробітництва.

Нині підписано угоди про партнерство і співробітництво між землею Карінтія та Чернівецькою областю, між Києвом та Віднем, між Запоріжжям та Лінцем, розробляються угоди між Київською областю і землею Нижня Австрія. Запорізькою областю і землею Верхня Австрія, Івано-Франківською областю та Тіролем та інші. Слід зазначити, що австрійці готові й бажають конкретного і плідного співробітництва підприємств, наукових закладів у проведенні культурних і спортивних заходів, а не обмежуватися обміном делегаціями керівників з протокольними зустрічами.

Дуже часто вони пропонують підписувати робочі програми на певний строк з викладенням конкретних пунктів співробітництва. На жаль, наші керівники областей і міст мало уваги приділяють саме виконанню взятих зобов'язань.

— Чи ефективно, з вашої точки зору, налагоджують економічні зв'язки міністерства й відомства, підприємства України? Чи достатня ефективність поїздок представників різних міністерств, зокрема до Австрії? Чи не забагато у нас чиновників-туристів?

— Вважаю, що сьогодні уряд вживає ефективних заходів щодо чиновників-туристів. По лінії двосторонніх відносин приїжджають спеціалісти різних міністерств і відомств і ведуть переговори з конкретних питань, зокрема з підготовки угод, конкретних програм, контрактів тощо.

Здебільшого представники міністерств і відомств, підприємств відвідують посольство, ми надаємо їм у разі потреби допомогу. Хотів би підкреслити зростання професіоналізму наших представників. Мені, наприклад, було приємно слухати високу оцінку наших молодих експертів з Головного податкового управління фахівцями Міністерства фінансів Австрії. Наші експерти на високому професійному рівні відстоювали важливі для України положення проекту угоди про уникнення подвійного оподаткування.

Трапляються, на жаль, і труднощі. Плануються візити, переговори на міністерському рівні, провадиться велика підготовча робота з обох сторін, а в останній момент наші керівники відмовляються від візиту. А для них же підготовлено програму, заброньовано й оплачено номери в готелях, зайняті люди підготувалися до переговорів. Такі речі негативно впливають на авторитет нашої країни, створюють недовіру до наших намагань серйозно співробітничати.

— Миколо Петровичу, МАГАТЕ, що має штаб-квартиру у Відні, схильне применшувати негативні наслідки чорнобильської катастрофи. Що стоїть за цим? Недостатня інформація для МАГАТЕ з нашого боку, чи небажання активізувати допомогу та бажання перекласти всі основні турботи на плечі України, чи ще щось?

— Чорнобильська катастрофа негативно вплинула й на ставлення людства до статутної функції МАГАТЕ — сприяти розвиткові мирного використання ядерної енергії. З другого боку, авторитет цієї міжнародної організації не в останню чергу залежить від її об'єктивності. Та будь-яка міжнародна організація основує свої знання перш за все на інформації від країни, де щось трапилося. Але після аварії на ЧАЕС Радянський Союз робив усе для того, щоб применшити масштаби трагедії. Отож і об'єктивність висновків експертів МАГАТЕ була істотно обмежена через політичні амбіції керівництва Союзу. Сьогодні, нарешті, агентство має від нашої держави вичерпну інформацію про наслідки чорнобильської катастрофи. Нещодавня конференція у Відні мала велике значення для наближення до консенсусу про спадщину Чорнобиля.

Маючи потужний науковий потенціал, МАГАТЕ готове надавати Україні всіляку експертну підтримку. Агентство фінансує зі свого скромного бюджету і низку проектів, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на ЧАЕС. Про поглиблення співробітництва було домовлено під час зустрічі Прем'єр-міністра України Є.Марчука, який очолював нашу делегацію на вищезгаданій конференції, з генеральним директором МАГАТЕ Х.Бліксом.

— Що очевидно взаємокорисного може дати розширення всіх каналів співробітництва України й Австрії? Чи не заважають тут різного роду непрохані бізнесмени-посередники?

— Без жодного сумніву вважаю, що співробітництво між Україною та Австрією взаємокорисне. Австрія — демократична країна з величними традиціями, це — центр Європи, перехрестя європейських шляхів, це великий міжнародний центр, де виробляється і шліфується європейська та світова політика. Це країна з розвинутою економікою і доброю системою соціального захисту населення. Це — спільний вихід українських товарів і продукції на ринки третіх країн т.ін.

Чи заважають тут різного роду наші непрохані бізнесмени-посередники? Так, справді заважають і намагаються здерти з наших підприємців якомога більше валюти: удвічі, а то й більше порівняно з фактичними витратами. Крім того, ці наші посередники ще й наймають в Австрії посередників, щоб ті влаштовували конкретні зустрічі. Мене це дивує і обурює, бо у Відні працює посольство, а в його складі — торговельно-економічна місія, яка завжди готова надати нашим представникам бізнесу, підприємцям потрібну кваліфіковану допомогу. І безплатно.

Мені незрозумілий також порядок реєстрації таких українських фірм-посередників. Їх реєструють місцеві органи влади частіше за все як громадські організації, щоб не платити податки, а займаються вони відкрито посередницькою діяльністю, обіцяють мільярдні інвестиції, «вішають локшину на вуха» нашим підприємцям, встановлюють самі розміри своїх дивідендів за послуги, а потім ні за що не відповідають. Розводять руками: кажуть, що до даного підприємства в інвесторів немає зацікавленості.

Ці фірмачі прибирають гучні назви. Називають себе «форумами» тощо, використовуючи ім'я України та іншої держави без будь-яких зобов'язань і відповідальності зі свого боку.

Думаю, настав час навести лад у цій справі, бо велика державна робота з розвитку співробітництва України з європейськими та іншими країнами, зокрема з інвестицій, часто-густо потрапляє до рук нечесних ділків, які компрометують Україну і в очах іноземного бізнесу, і серед українських підприємців.

— Спасибі за відверту розмову.

Інтерв'ю взяв
Вадим БІЛУН.

Надія БЕДРИЧУК, **«Голос України»**

СОЛОДКИЙ ДИМ ВІТЧИЗНИ

Є БАГАТО жартів про національну гордість норвежців. Наприклад, що на шкільних географічних картах вони «розсувають» кордони своєї держави. Це, звичайно, несерйозно, але безперечно одне — для жителів цієї північної держави слово «норвезький» давно стало синонімом «найкращого».

Гарний привід згадати свої заслуги в історії був учора, коли норвежці відзначали національне свято — День конституції, прийнятої 1814 року. Тоді вперше законодавчо закріплено суверенітет країни, принципи розподілу влади і найголовніше — права людини.

Нині Норвегія в уявленні іноземців — клаптик щасливої благополучної Європи, яку мало зачепили зміни на континенті. Вона продовжує підтримувати свою славу «гуманної країни». Тут безплатне медичне обслуговування, гарантована мінімальна пенсія і можливість отримати вищу освіту — для всіх.

Злі язики стверджують, що в північній країні верховодять жінки. Погляньте-но, лише на початку цього століття їм дозволили голосувати, а нині вони вже становлять 40 відсотків норвезьких парламентаріїв. Прем'єр-міністр Гру Харлем Брундтланд — також представниця слабкої половини і (по секрету) реальний претендент на крісло генерального секретаря ООН.

І це не випадковість. Норвежці дуже люблять брати участь у міжнародних справах. Дипломати з Осло регулярно виступають посередниками при врегулюванні конфліктів, які часто і не мають жодного стосунку до Норвегії. До того ж, кажуть, що нащадки вікінгів просто «окупували» різні міжнародні комісії, об'єднання та форуми.

Сила-силенна цих організацій розташована і в столиці держави. Предметом особливої гордості слугує Норвезький Нобелівський комітет, який нагороджує преміями миру...

...Під час національного свята в столиці проходить дитяча процесія з червоно-синіми прапорцями. Чомусь це дуже розчулює норвезьких громадян. Можливо, тому, що вони вірять: з цих дітей виростуть люди, якими пишатиметься країна. Наприклад, як 82-річним дослідником Туром Хейєрдалом, який, до речі, знову вирушив у Марокко з археологічною експедицією «викопувати славу із землі». Або як драматургом Генріком Ібсеном і композитором Едвардом Грігом. І багатьма-багатьма іншими людьми, для яких слово «норвежець» звучить як рішення про нагородження Нобелівською премією.

В тобі шукаю я пояснення любові

Наші першодруки

В особі Василя Простопчука маємо щасливе поєднання двох течій творчого обдарування: поетичного і журналістського. А втім, коли додати, що з-під його пера народилося ще декілька книжок гумору, що поет заледве не зі студентських літ ось уже протягом 18 років редагує обласну газету, то можна без жодних «натяжок» говорити про багатогранність творчої вдачі Василя Простопчука. Бо то справді треба мати від Бога талант (а, можливо, заразом і талан?), щоби в нинішні часи постійного зростання цін і податкового тиску тримати на доброму фінансовому плаву щотижневу солідну газету і реалізовувати її здебільшого уроздріб. Чи багато газет можуть сьогодні похвалитися, що мінімум 15 тисяч примірників кожного їх числа купують у кіосках обласного центру? А ось «Віче» у Луцьку беруть. Та ще й за доволі високою ціною, як для нашого покупця. А це свідчить лише про одне: «Віче» — газета сучасна і читабельна. Тому з таким нетерпінням очікують волиняни появи її кожного нового числа.

Як і кожної нової книжки В. Простопчука. А видав він протягом останніх п'яти років понад десяток книг. Своєрідним «вибраним» стали «Білі метелі», що кілька місяців тому побачили світ у київському видавництві «Femina».

Можна навести вдосталь прикладів, коли газетярська праця, ота «каторжна» інформаційна поденщина, певною мірою «дистилює» (у гіршому розумінні цього слова) письменницький талант, засмічує поетичне мислення спрощеними деклараціями, образами вторинного походження. Відрадно, що авторові «Білих метелей» удалося цього уникнути, не розгубити своїх художніх достоїнств. Як на мене, то сталося саме навпаки: журналістське ремесло привчило В. Простопчука мислити гранично лаконічно і точно, без отої описової розплитчатості, коли у словесній повені губиться-розчиняється думка, а образи втрачають свою глибинну сутність, стають тьмяними і невиразними. «Він поет без хімії, поет справжній,— так відгукнувся про автора «Білих метелей» Микола Вінграновський. Поетичне слово В. Простопчука аж начебто пружинить своїми смисловими імпульсами, воно безпосереднє і щире, без найменших натяків на авторське кокетування.

Не цурається В. Простопчук і літературних пародій. Як правило, він дотепно, з тонким гумором реагує на поетичні рядки своїх колег, які працюють, себто віршують у Луцьку. Він також протягом останніх років збирає волинські бувальщини — такі собі життєві окрушини з виразним гумористичним, а то й сатиричним, забарвленням. Уже уклав і видав дві книжки цих своєрідних анекдотів, вихоплених з нашої застійної минувшини.

Є у творчому доробкові В. Простопчука і дотепно-дошкульні афоризми, які він назвав «ВАСюкізмами». Мабуть, для того, щоби запатентувати на них авторство. «З усіма добре жив, але найкраще — з секретаркою». Або такий: «З набитими кишенями легше набивати собі ціну».

«Боже, відведи слово від води» — то один з каламбурів В. Простопчука, — «Молитва письменника». Це гумористичне гасло, схоже, добре засвоїв сам автор. Отже, попереду в нього ще багато художніх відкриттів, освідчень у любові шанувальникам його непересічного таланту.

Пропонуємо читачам «ГУ» добірку поезій Василя Простопчука.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Василь ПРОСТОПЧУК

* * *

Лиш батькове прощання
на вустах
І мамин із сльозою поцілунок
Нам не гірчать невірністю, а так
У кожному цілунку —
зради трунок.

ПІРАМІДА ДУШІ

Валютно-копійчана плата
і ми — на безсмертному плато.
Волинські дівчата і хлопці.
Каїр. Піраміди Хеопса.
І велич гробниці Хефрена
видавлює пам'ять із мене...
Під сфінксом, що в Бога
на варті,
у зорянім амфітеатрі,
забувши про ченчи * і течки,
вслухаємось у ... Берестечко,
у дзвони козацького лиха
над островом Журавлиха,
де «триста як скло
товариства лягло...»
Адреса пробудження гена:
Єгипет. Гробниця Хефрена.

* ченч — обмін.

* * *

З висотного будинку на асфальт
упало кошеня...
А перехожі:
— Ти диви,
і ніг не поламало!
... А сірий той клубочок
на небо озирався,
мов гадав,
скільки ж то поверхів
у людської жорстокості.

МАЛЮНОК, ПРИВЕЗЕНИЙ ІЗ ДИТИНСТВА

До землі тягнеться сонце...
до сонця тягнеться сонях...
до безпам'ятства я тягнуся,
притягуючи Землю.

БІЛЯ ЛУЦЬКОГО СОБОРУ

У Божім гласі — галасу надрив,
Святиться Храм
сокирою і блудом.
В нічному небі — купол мов нарив,
На тілі
обезбоженого люду.

* * *

Таки ми є — двоїстинністю бритви
вимірюєм
біблійного стиха...
Ми просимо
безгрішності в молитві,
а по молитві
просимо гріха.

* * *

А справедливість там,
де більші гирі,
де більше важить правда
непроста...

Ключі від раю
Бог Петру довірив,
Який аж тричі
зраджував Христа.

* * *

Цей образ дорогий...
Аж дрож мене проймає:
одні нам — вороги,
А інші...
Їх немає.

* * *

Потоптані,
В безмовності закуті,
потоплені
в безпам'ятства ріці,
покинуті,
спустошені,
забуті...
То наші душі — храми без жерців.

* * *

Світ — театр...
А люди — актори, — трагедійно
сміявся Шекспір.
«Ах, актори!» — луна йому
вторить.
«Ах, театр!» — злітає до зір.
Он у танці — лебідки-гетери,
Декорацій
високий поп-арт.
У партері — одні сутенери.
Сутеніє...
Такий ось театр.

* * *

Не сполохати б ніч
білих-білих лелек,
не стривожити б лиш
білі гнізда,
бо прокинеться ще
біле сонце — і ти
спалахнеш білим днем
і згориш.

* * *

Явилася...
Тепер навік моя!
Вернулася у ніч, плачем омиту...
Ти — грішниця на сповіді, а я ...
А я святий, який забув молитву.

* * *

Не пиши мені слів холодних,
Бо у нас на Волині
Літо.

* * *

Впаду і затихну,
засну на жіночім плечі,
забувши про вірші,
про Вас на дев'ятій сторінці,
і раптом насняться
далекі, пекучі плачі,
що вже набухають
у цій розтривоженій жінці.

* * *

Десь хвірткою-судьбою
вітер скрипнув,
добравши в ніч
скрипкового ключа...
Ти — музика зажуреної скрипки,
прихилена любов'ю до плеча.

* * *

Сміялася
і плакала
вона...
Між пальцями
тремтіли
юні перса...
— Остання я?
Остання я?
Одна?
... Останньої нема
— Є тільки перша.

* * *

Їхали додому з битви козаки,
Стріли дівчиноньку біля
Стир-ріки,
Спалахнуло серце в
Гриця-козака,
Натягнула віжки молода рука.
А удома — жінка... Їдьте козаки!
У вогню любові довгі язики.

* * *

Словник етичний —
то неправильний словник.
Психологічний — той обманний
в кожнім слові.
Тлумачний теж... Тому не в них,
не в них
— В тобі шукаю я пояснення
Любові.

* * *

«Потерпи, — просили, —
Отаманом будеш»...
Покидали сили,
А терпів я, люди.
Знаю, що від рани
Козаки не плачуть...
«Потерпи коханий».
А я — нетерплячий.

ШЕВЧЕНКО

Видаємо Шевченка
із позначкою «Повне...»
Невже і справді ми його
зрозуміли?

ЛУЦЬК

Мітинги, мітинги...
На те й
Театральна площа.

ПОГЛЯД

Підвелася трава
й подивилася вслід тобі
злякано.

Роман ВАТРИЧ, журналіст

МИЛОСТИНЯ НА... ГОРІЛКУ

Книжковий кіоск

Готуючи вино, нечистий долив туди крові лисиці, потім вовка, нарешті свині. Отже, якщо людина трохи вип'є — дивиться лисом, вип'є більше — стає лютою, наче вовк, а ще вип'є — опиниться в багні, як свиня. Так стверджують татари. Щось подібне, лише іншими словами, сказав свого часу французький філософ-просвітитель Жан-Жак Руссо: «Пияцтво принижує людину, відбирає в неї розум, принаймні на деякий час, і нарешті перетворює її на тварину».

Страшну історію такого перетворення, деградації, нищення людської особистості подає нам Богдан Андрушків у «Хмільній повісті», яка побачила світ у тернопільському видавництві «Діалог».

Сам автор усе своє життя займався (і займається!) наукою, є доктором економічних наук, має у своєму активі багато монографій і підручників з економічної тематики, а сьогодні обіймає посаду заступника голови Тернопільської обласної Ради народних депутатів. Отож, знає життя не з газетних публікацій (хоч і вони дають чимало конкретного матеріалу для роздумів), а з живого, постійного спілкування з людьми. Мабуть, під впливом таких зустрічей і народилися попередні книжки В. Андрушківа «Хліб для розуму», «І сміх, і гріх...», «Незабутній біль».

І ось нині — «Хмільна повість». Власне, то не художня річ у рафінованому вигляді. То скоріше розгорнутий есей про «пропащу силу» нашого недавнього часу, де обпікаюче болючі епізоди з історії падіння головного героя твору добре уживаються з міркуваннями автора про ту біду, яку приносить пияцтво в наші долі, в наші сім'ї, в усе суспільство. Як вона, горілка, нищить здоров'я, гідність, совість, розум, мораль. «Найсумнішою ознакою сучасності, — зауважує у коротенькому вступному слові до книжки головний лікар Тернопільського обласного наркологічного диспансеру Ю. Шугалей, — є розповсюдження пияцтва і моральне, тілесне та розумове падіння людей, які потрапили в його лабети. І не лише їх. Адже там, де є алкоголік, хворіє вся система, що складається з найближчих осіб: сім'ї, родичів, сусідів, співпрацівників, друзів, знайомих. Ці люди страждають не менш як сам алкоголік, хоча по-іншому. Дехто впадає у відчай, дехто плаче ночами, тремтить від жаху, в інших починаються депресії, неврози...»

Що спонукало тернопільського професора взятися за написання «Хмільної повісті»? Поширене пияцтво, яке стає загрозою для генофонду нашої нації? Очевидно! Нищення нашої моралі? Напевно! Скалічені дитячі долі, в яких батьки — алкоголіки? І це також. Та, мабуть, найбільше вразило-приголомшило майбутнього автора страшне зізнання свого давнього приятеля. Ось як це сталося.

«Ми давно не бачились і зустрілися випадково, — пише Б. Андрушків. — Його вигляд мене шокував. Мій колишній добрий товариш просив милостиню на... горілку.

Я сказав йому:

— Друже мій, якщо ти не схаменешся, якщо не відречешся від горілки, то помреш, а в тебе дружина, двоє ще маленьких дітей.

Відповідь була щира і більш ніж страшна:

— Я надто пізно це зрозумів. Тепер для мене іншої дороги, як на той світ, нема, і хай би швидше це сталося».

Життя сільського хлопця Мирона — з дитячих літ до страшної смерті від «білої гарячки» на балконі власного міського помешкання — то страшна історія людини, яка не змогла вберегти себе від алкогольної спокуси. А починалося по-первах усе начебто невинно. То відзначали закінчення навчального року в технікумі, то «віддячував» викладачам в інституті, де вчився заочно, то «вибивав» у столиці потрібні «ліміти» й матеріали... Та недарма кажуть, що з малої чарки і бере початок велике лихо. Поступово горілка ставала для Мирона — начальника спочатку районного, а потім і обласного масштабу — щоденною потребою, без якої він уже не міг обійтися. І оцей хмільний зашморг стискався дедалі сильніше, забираючи в чоловіка і силу волі, і совість, і здоров'я.

У «Хмільній повісті» мало художнього домислу, усі фрагменти страшного падіння головного героя — немов кадри кінохроніки, вихоплені з життя. Читаєш твір і, здається, ти вже з цим десь стикався, бачив на власні очі. А все це від того, що автор веде мову про типові явища, які стали нашим горем, нашою ганьбою. Чи не тому першим великим оптовим покупцем книжки став Тернопільський обласний наркологічний диспансер.

Але там, як відомо, лікують уже наслідки. А хто має подумати про причини, не допустити їх?

Знаю з розповідей людей старшого покоління, та й сам дещо читав, як у 30-ті роки в Галичині церква й українські громадсько-просвітницькі організації вели боротьбу з пияцтвом, хоча тоді воно і приблизно не мало такого поширення, як нині. Бо горілка за радянських часів також належала до тих засобів, за допомогою яких доволі ефективно розтлівали людські душі. Бо п'яне суспільство стає, даруйте, отарою, з якою легко справляються ідеологічні погоничі.

Але повернімося до 30-х років. Так ось, «Просвіта», яка мала тоді розгалужену мережу своїх осередків на західноукраїнських теренах, робила все для того, щоби відвернути селянина від корчми, від оковитої, викликати відразу і зневагу до п'яного способу життя. І не тільки закликами, а насамперед цілеспрямованою роботою. Закладала хати-читальні, організовувала хори, ставила аматорські вистави, проводила спортивні змагання, влаштовувала кущові сільськогосподарські виставки... Отож, сільські вуйки пишалися не тим, хто більше кухлів пива вип'є, а тим, що в нього буряки чи капуста ліпші родили, а корова за раз відро молока давала.

І сьогодні, спостерігаючи за дрібною політичною метушнею наших численних громадських організацій і фондів, за їхнім прагненням вичавити з кожної суспільної ситуації якомога більше «лимонного соку», просто ніяковієш, як багато насущних проблем проходить повз їх увагу. А народ наш, уже «суверенний, незалежний», дедалі тихо спивається. І, схоже, нікому до цього діла немає.

Хіба що зболено хтось десь заспіває: «Не пийте, діти, Вкраїна просить, — Не пийте, рідні, я в вас одна...»

Борис ТИМОШЕНКО, письменник

Душа материнки, або Перші пагони українського дива

Сорок чотири анонімки

Цього дива могло й не бути. Адже подружжя лікарів Наталя й Данило Зубицькі почали зцілювати людей народними ліками ще в ті часи, коли жодної самодіяльності не допускали. Самодіяльність дозволяли хіба що народним художнім колективам і то — на сцені. А тут, бачите, знахарі об'явилися... І де? В поліклініці радіозаводу! Військове підприємство. Найпередовіші, найкращі робітники тут. А вони зі своїм «зелієм». І вже в якогось запопадливого чиновника зриваються вбивчі слова: «Подрив... Вредітельство...». І здригаються від дзвінків телефонні апарати на столах вищих начальників, а вищі сигналять ще вищим, а ті — в саму Москву. І пролунала команда: «Пресечь!» І запрацював апарат досвідчених виконавців, що знали, як такі команди виконувати. І почались у стомлених від напруженої праці лікарів Зубицьких комісії за комісіями, перевірки за перевірками... Данило Никифорович, Наталя Петрівна — люди мужні, чесні, віддані народній медицині — знали, як переконувати перевіряльників. За один рік лікувальної практики в поліклініці Київського радіозаводу своїми еліксирами вони повернули здоров'я півтори тисячі трудівників. Хіба це не доказ на користь народної медицини?

Ах, вони, бачите, пишаються цифрами... Людям помогли... Ось побачимо, як допомогли. І посипалися анонімки аж у Москву. Їх було сорок чотири. Тепер ця цифра вразила, надто Наталю Петрівну. Вона собі місця не знаходила. Невже писали й ті, кого вилікували, хто розчулено, зі сльозами на очах дякував? Невже вони тільки в очі вдячливі, а потай?.. Боже, але ж вони з чоловіком задля добра цих людей зазнають стільки принижень, переслідувань... То, може, тоді не варто так гірко побиватися задля інших, а дбати лише про себе, про свою родину, за своїх близьких. Дбати лише за себе... О-о, якби то вона могла так... Але чому — ні? Чому вона ніби приречена зцілювати людей, а сама падати з утоми й болю? І тут згадалася мати. Стомлена, аж чорна від цілоденної роботи на колгоспному полі, увечері, вертаючись додому, до своїх діток, вона, мов щось живе, пригортала до грудей жмутик якогось пахучого, барвистого зілля. «Мамцю, а що ви сьогодні нам принесли?» — «Сьогодні, дітки, я вам принесла материнку». «І материнка має душу?» — допитувалась Наталочка. «Так, діти, і в материнки є душа, й дуже цілюща, надто для дівчаток. Вродливими будуть, дужими, коханими...» І квітчала букетом материнки образ Божої Матері, і малеча враз відчувала, як їхня хата наповнювалася духмяним світлом. Вдихаєш, робишся собі легким, ось-ось і сам злетиш...

І хоч важко в ті роки й дітям жилося, бо треба було окрім навчання і дбати за господарство, і порати город, але Наталя постійно відчувала внутрішню світлу радість, що спонукала дівчинку до мріяння, до якогось невичайного діяння. Свій перший вірш написала у шостому класі, так і назвала його «Мрії».

Наздогнати мрії — не вистачить бігу.
Я за ними птахою вдалину лечу.
Бо життя без мрії — то зима без снігу,
І таке безплідне, як літо без дощу.

Серед Наталчиних мрій була одна така, яку й досі важко розгадати. Хотілося йти і йти Україною, від села до села, від хати до хати, і робити людям щось незвичайне і добре. Може, це було спричинене першими дитячими враженнями, коли їх малих у старенькому візку мати везла з німецької каторги, тягла той візок через Європу, усю Україну. І хіба вони дісталися б свого Крехаєва над Десною, коли б не допомога добрих людей? І дівчині хотілося віддячити, заплатити добром за добро, нести стемнілим від підневільної праці землякам щось гарне, світле. Та не так то легко було здійснити свою заповітну мрію. Аж поки на життєвому шляху не зустріла лікаря і великої душі людину — Данила Никифоровича Зубицького. Його давно непокоїло, що скальпель хірурга, хіміотерапія почасти людське здоров'я ще більше руйнують... Де ж вихід? І ожила тоді в Наталі Петрівни душа материнки.

Природа створила ці ліки, земля ними заквітчана, лише зумій пізнати їх. І почалося наполегливе навчання. В медичному закладі вивчала організм людини, хвороби, методи лікування науковими засобами, переважно хіміотерапією, що лікувала один орган, а шкодила іншому. І цей чинник дедалі більше навертав до народної медицини, до можливостей цілющих трав. Вона вже багато чого в цьому напрямі пізнала, уже твердо переконалася: майбутнє — за народною медициною. Її переконання цілком поділяв чоловік Данило Никифорович. І це її ще більше заохочувало. Наука про народну медицину в Україні, як і в усьому Радянському Союзі, була в занепаді. Фактично, цю галузь для наукових, дослідницьких розробок було заборонено. І Наталя Зубицька з характерною для неї одержимістю, залюбленістю в обрану справу заходилася вивчати народні медицини інших країн. Дивувало, що у В'єтнамі народні методи лікування практикували паралельно з науковими. Недарма в'єтнамські препарати з цілющих натуральних складників знані в цілому світі. А індійська народна медицина, а болгарська... Переклала з болгарської мови українською тепер широко знану книжку «Аптека живої природи». Почала переклад із в'єтнамської «Фармакогнозії».

Галява, яка заросла арнікою

Та чим більше заглиблювалася у цілительський досвід інших народів, тим більше залюблювалась у рідну народну медицину. Вивчала її паралельно, вона тепер мала змогу порівнювати, і збагнула: українська народна медицина сягає корінням у глибінь щонайменше на сім тисячоліть, тому вона наймудріша, найточніша з усіх народних медицин, які досі вивчала. Росіяни, скажімо, передовсім придивлялися, де росте рослина, яка форма листка, квітки... Себто перевагу віддавали зовнішнім ознакам. А наш народ відчував найперше душу в рослині. Він помічав, що кожна рослина випромінює своє сяйво, кожна має свою душу.

Найбільше чомусь захопила арніка. Вона цвіла жовтогарячим кольором, а світилася синім полум'ям. Може, тому в ній затаїлися незамінні ліки від серцевих, нервових захворювань... Від болю, скорботи, неприкаяності... Але Наталя Петрівна ще ніколи не бачила живої арніки, бо росте вона в Карпатських горах. І захопила жінку мрія: знайти арніку. Поїхали з чоловіком машиною у Карпати, скільки обходили плаїв, верховин... Не знайшли. Розчаровані вертали додому, засмучено позирала Наталя Петрівна на крутосхили гір, зарослі смереками і різнотрав'ям. Невже вона так ніколи і не відшукає свою арніку? І тільки це подумала, як огорнуло передчуття: арніка ось тут, на цій горі... І голосно вигукнула: «Арніка! Стій!» Вихопилася з машини й метнулася на гору. Вона не бігла, а летіла, летіла до своєї мрії. Чоловік не встигав за нею. Кілометрів із два мчала... Смереки, смереки, і ось галява... Боже! Вона вся заросла арнікою! Жовтогарячою! Вхопилася за розтривожене серце, а широкими очима вдивлялася... І побачила ледь уловиме синє марево... Побачила душу арніки.

Тож Зубицькі — знахарі, сказати б, від Бога. Тому вже перша їхня практика як народних цілителів у поліклініці Київського радіозаводу була справді успішна. І ось на тобі! Грізний московський повелитель пророк: «Знахарь — это невежда, который своими невежественными познаниями калечит людей... Если мне не верите, прочтите в энциклопедии...» Поривалася Наталя Петрівна заперечити, адже «знахар» від слова «знати», знати тисячолітній народний досвід зцілення лікарськими рослинами. Але що доводити глухому, сліпому і таки справжньому «невежде»?

Не здалися. Хоч із заводської поліклініки пішли, але аптеку народних ліків відкрили дома. Тут і приймали людей і знову мужньо відбивалися від наступу «невежд».

Хто знає, чим би все це скінчилося. Бо Зубицькі були не перші і не останні вільнодумці, кому система ламала хребет, а коли не вдавалося, знаходила спосіб просто знищити. То чи могла така система не розвалитися? Так, розвалилась. І на її руїнах зійшли квіти цілющої жовтогарячої, із синім полум'ям арніки. І розгорнули народні цілителі Зубицькі свою діяльність так, як того бажали їхні добрі й щедрі душі. Нині у них є велика «Аптека народних ліків», де ведуть і прийом хворих. В Україні — понад сімдесят філіалів аптеки, де лікуванням займаються фітотерапевти, учні Зубицьких. Учні є і за кордоном — у Новгороді, в Москві, на Уралі, в Краснодарському краї... За чотири роки «Аптека народних ліків» з філіалами прийняла, обслужила більш як 20 мільйонів чоловік, які шукали зцілення. Утворилося Братство народних цілителів України, де Данило Никифорович президентом, а Наталя Петрівна —віце-президентом. Тепер Зубицькі — академіки.

Магія слова

Здавалося б, чого ще треба людям? Можна уже й заспокоїтися. Але хіба будеш спокійний, коли стільки проблем у нашому житті? Нещодавно Данило Никифорович здійснив відкриття світового значення. Він знайшов спосіб, як із живої, свіжої рослини брати цілющі, біологічно активні складники. Традиційно усталилося, що зілля спершу сушили, а тоді вже з нього виготовляли ліки. Цей метод потребує великих затрат. Потрібні тонни цілющих рослин, але їх на землі стає дедалі менше, багато з них на межі зникнення. А за методом Данила Зубицького потрібно лише десятки кілограмів лікувальних трав, і зберігається флора, оздоровлюється природа. За цей винахід цілителя і вченого удостоєно премії імені академіка Вернадського.

Невтомна у своїй діяльності і Наталя Петрівна. Окрім повсякденних прийомів хворих в аптеці, її живе слово про живу душу природи звучить у передачах на радіо, по телебаченню, вона багато пише...

Писати — ще одне її непогамовне покликання. Відтоді, як у ранній юності написала перший вірш, вона не переставала свої радощі й печалі переливати в поетичні рядки. І ось нещодавно побачило світ перше поетичне дитя Наталі Зубицької — збірка «Серце в траві».

Зізнаюся, взяв цю книжку до рук із побоюванням... Бо не раз доводилося переконуватись, як добрі фахівці різних галузей, коли бралися за написання віршів, розчаровували. Але перечитавши цю збірку, я був щасливо вражений — маємо справу з дивосвітом живого поетичного слова, щедро одухотвореного не лише талантом, а й тайною зцілення. Народ, відколи світа, сам себе лікував не тільки чар-зіллям, а й магією слова. І саме цілюща сила слова в наш час набуває особливого значення.

Саме такою цілющою силою сповнені кращі вірші збірки Наталі Зубицької. Мене найглибше вразила притча «Джерело». Мандрівник, якому вже й іній упав на скроні, занедужав від довгої, тяжкої дороги. Він не знав, куди йде, його полишають сили, пече спрага. «Та ось відчув: в кінці дороги десь б'ється чисте джерело». І він припадає до нього вустами, зцілюється і на все життя лишається «біля свого Джерела».

Такою цілющою привабою сповнені і притчі «Серце у траві», «Оповідь про березу й садівника». Їх доповнює інтимна лірика, напрочуд світла й чиста. Вся сповнена вдячності й відданості «коханому другові, учителю». А таким постає зі сторінок збірки образ Данила Никифоровича.

Зцілення народними ліками, зцілення поетичним словом, зцілення добродійством... Зубицькі матеріально підтримують газети «Зелений світ», «Народну газету», журнали «Українська культура», «Берегиня», фінансували видання книжок «Святвечір», «Берегиня України», допомагають школам, дитячим лікарням, на повному утриманні аптеки — дитячий диспансер, безплатно лікують дев'ятсот інвалідів.

Щодень Зубицьким надходить близько сотні листів. Це переважно подяки за зцілення, розповіді про перебіг видужання, але немало прохань: хворі хочуть приїхати, та бракує грошей на дорогу або немає чим заплатити за ліки. На такі листи Наталя Петрівна відповідає коротко: «Приїхати. Гроші на дорогу висилаємо», «Приїхати. Ліки видамо безплатно».

Говоримо сьогодні про німецьке диво, японське диво... Озирнімося у себе вдома. Так, Україна, як і всі посткомуністичні держави, — в економічному, моральному занепаді. Але погляньмо, як крізь товщу незгараздів, кризи, завдяки демократії, незалежності, і найперше від грізних повелителів, пробиваються перші пагони українського дива.

Київ.

Урожай-96

Посівна завершується. А доля урожаю невідома

За повідомленням Мінсільгосппроду України, сівбу зернових та зернобобових культур загалом завершено.

За даними на 15 травня, цими культурами засіяно 4,5 млн. га із запланованих 4,7 млн. га, ярових засіяно на 11,5 млн. га із запланованих 14,5 млн. га, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

А тим часом наші кореспонденти у Харківській та Одеській областях повідомляють:

Не зовсім вдалий старт у посівній кампанії на Харківщині пов'язаний насамперед із браком пально- мастильних матеріалів, насіння. Але, схоже, завершиться вона набагато краще. Нині сівба в розпалі. За словами заступника голови облдержадміністрації Віктора Возного, сільські господарства області цілком забезпечено як насінням, так і пальним. До кінця тижня в регіоні повністю завершать сівбу кукурудзи. Щодо соняшнику та цукрових буряків, то ними вже засіяно майже 90 відсотків відведених площ.

Разом з тим В.Возний висловив занепокоєння щодо майбутнього врожаю. Адже невідомо, чи можна буде його вчасно реалізувати, оскільки купівельна спроможність населення України постійно падає. Вже тепер багато які господарства переживають неабиякі труднощі в реалізації молока і м'яса. Якщо найближчим часом ситуація не зміниться на краще, не виключена можливість повної зупинки чималої кількості підприємств м'ясо- молочної переробки.

На Одещині понад 90 відсотків озимих (із загальної площі 646 тисяч гектарів) добре перезимували й тепер перебувають, як кажуть спеціалісти, в нормальному стані. То, виходить, бути нині Причорномор'ю з хлібом? Надії — є, гарантій — немає. І не тільки через спеку. Є й інші причини. Земля не одержує добрив як органічних, так і мінеральних. Перших — через зниження поголів'я худоби, других — через безгрошів'я. Останніми роками внесення азотних добрив в області зменшилося десь у 7 разів, фосфорних — у 40 з лишком, калійних — важко й підрахувати. Про те, аби відновити внесення туків у колишніх обсягах, годі й говорити. Підживити озимі, бодай азотом, та обробити їх аміновою сіллю, аби бур'яни не росли, як гай. Виробниче об'єднання «Облагрохім» усе це має, стверджує його генеральний директор Віталій Борянський, але хімікати в ряді місць лежать на складах, бо для декого вони не по кишені.

Справді, якщо раніше за тонну зерна можна було придбати 3-4 тонни азотних добрив, то тепер за тонну туків треба віддати 1,2-1,4 тонни зерна. І все ж у ряді господарств Саратського, Комінтернівського, Овідіопольського, Білгород-Дністровського, деяких інших районів ідуть на такі витрати, тим більш, що добрива відпускають у рахунок майбутнього врожаю.

Як бачимо, у дбайливих господарів така арифметика. Підживлюючи озимину, вони будуть з урожаєм, матимуть високоякісне зерно і для себе, і для держави. А «хитруни», які «економлять» на туках, у жнива чухатимуть потилиці та скрушно зітхатимуть.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Ратнер, Турчина, Чумаков — ЗНАЙОМЕ ТРІО...

Днями фінішував чемпіонат країни з гандболу серед жіночих команд вищої ліги. Чемпіоном став славний клуб «Спартак». Його до золотої гавані привела чудовий популярний у минулому гравець, а нині авторитетний гандбольний лоцман Зінаїда Турчина. До команди чемпіонського лайнера увійшли: воротарі Тетяна Ворожцова і Світлана Морозова; польові гравці — Марина Вергелюк, Людмила Кржешевська, Валерія Тищенко, Галина Маркушевська, Раїса Махмутова, Лариса Муляр, Тетяна Переверзева, Олена Радченко, Олена Розборська, Ганна Сюкало, Олена Цигіца та Олена Ященко.

Срібні медалі виборов запорізький клуб «Мотор», який очолює досвідчений фахівець Леонід Ратнер. «Бронза» у броварського «Автомобіліста» (головний тренер Павло Чумаков).

— Сьогодні окрім поздоровлень з перемогою в чемпіонаті, — каже гість нашої редакції, президент національної Федерації гандболу, заступник міністра транспорту України Віталій РЕВА, — хочеться привітати Зінаїду Михайлівну Турчину з ювілеєм. Користуючись нагодою, вітаю з такою самою подією й другого тренера «Мотора» Георгія Воронова. Бажаю їм здоров'я і творчих успіхів!

— А як взагалі пройшов гандбольний сезон у нашій країні? — запитую Віталія Михайловича.

— Як на мене, досить успішно. Чоловічий клуб «Шахтар-Академія» з Донецька вийшов до фіналу Кубка ЄГФ і сьогодні, безперечно, є одним з найсильніших у Європі. Наша жіноча збірна була дев'ятою на чемпіонаті світу, що є кроком уперед. Пізніше ця команда виборола путівку на фінальний турнір чергового чемпіонату континенту, який відбудеться у грудні нинішнього року в Данії. Збірна дівчат посіла почесне шосте місце на чемпіонаті світу у Бразилії. А жіночий чемпіонат, який щойно завершився, пройшов на пристойному організаційному рівні. Хоча, якщо бути відвертим до кінця, сталося кілька істотних змін у календарі, котрі, можливо, і вплинули, зрештою, на виступи окремих команд.

Зрозуміло, що повного задоволення бути не може, бо ми могли розраховувати й на більші висоти. Наша жіноча збірна, на жаль, не отримала олімпійської ліцензії. Хоча колектив не міг стрибнути вище власних можливостей. Адже було багато травмованих. Проте коли порівнювати наші результати з результатами представників інших ігрових видів, то ми, гадаю, перебуваємо серед кращих. Три роки працює наша федерація. І за цей короткий термін зроблено вже чимало в організації справи, в змаганнях.

Спорт

— Ми сьогодні говоримо про жіночий гандбол. А який був внесок команд у справу збірної?

— Зрозуміло, що найбільше користі принесли наші лідери: «Спартак», «Мотор» та «Автомобіліст». Були, звичайно, складнощі в період чемпіонату світу. Не зникли вони й під час відбіркового циклу чемпіонату Європи. Не всі тренери однаково ставилися до проблем головної команди країни. Так, як, скажімо, наставники запорізького і броварського клубів. Не таємниця, що провідні гравці цих колективів Лелюк, Кузьменко, Мартиненко, Короткевич та інші особливо викладалися у збірній, були травмовані. А через це, зрозуміло, потерпали їхні клуби, які за інших обставин могли досягти ще ліпших результатів у внутрішніх змаганнях. Спартаківки тут були в дещо вигіднішому становищі.

— Гаразд. На чемпіонаті світу українська збірна набила гуль, наробила помилок, але здобула, либонь, певний досвід. Адже ця команда у відбірковому турнірі чемпіонату Європи була вже значно потужніша і злагодженіша. Чи не так?

— Безперечно. Ми ретельно проаналізували виступ на чемпіонаті світу. Тоді й вирішили ввести до тренерського складу збірної Павла Чумакова — чудового фахівця, людину врівноважену, мудру. Він вніс свіжий струмінь у роботу команди, сприяв консолідації сил. Атмосфера в колективі значно поліпшилася. Хоч би як там було, але збірна України здобула право виступати в фіналі чемпіонату Європи. Це — конкретний результат!

— Які у вас стосунки з Міністерством у справах молоді і спорту?

— З керівництвом — найтісніші. Ця організація несе відповідальність за збірні. І говорити сьогодні про те, чий внесок у справу більший — міністерства чи федерації, либонь, не варто. Скажу, що підготовка і виступи національної команди «з'їли» практично всі кошти федерації. Несправедливо тут було б не згадати величезний внесок генерального директора «Мотор-Січі» В'ячеслава Олександровича Богуслаєва. На його базі збірна провела всі відбіркові матчі європейської першості. Умови були прекрасні. У скруті і хвилини радості з нами завжди «Інфоспорт», а конкретніше — віце-президент корпорації Володимир Ілліч Патлашенко.

— А хто ж заважає?

— На жаль, є такі сили. Хоча з етичних міркувань не називатиму конкретних людей. Їх не задовольняє наша концепція: однакове ставлення до кожного клубу.

— І все ж, скажіть, кого це не задовольняє?

— Гаразд. Той самий «Спартак». Немає сумніву, ця команда заслужено виграла чемпіонат. З чим ще раз щиро її вітаю. Але цей колектив чомусь вимагає до себе в усьому якогось особливого ставлення. Навіть дві нагороди за один турнір побажав...

— Не зрозумів, які дві нагороди?

— А все дуже просто. Під час церемонії нагородження стався інцидент. Слава Богу, що преса обійшла його увагою.

— То не розповісте?

— Чому ні? Приховувати немає чого. Є положення про проведення чемпіонату країни з гандболу. В ньому чітко записано, що за перемогу медалями нагороджуються дванадцять гравців і два тренери. За півгодини до закінчення фінального матчу з'ясувалося, що Міністерство у справах молоді і спорту вирішило нагородити чемпіонок ще й своїми медалями. Хоча є затверджені нагороди федерації, які вручалися протягом попередніх років. І ні в кого кількість їх не викликала нарікань. На яких підставах, спитати б, вручати ще й міністерські? З'ясувалося, було видано наказ про це. Пізніше ми порозумілися із заступником міністра Миколою Павловичем Костенком, котрого елементарно підставили чиновники його відомства. Під час тієї церемонії вшанування почув дуже образливі слова: «Що, вам шкода було більше наклепати (!) медалей?». Вся ця акція з другим комплектом нагород — не що інше, як девальвація чемпіонських медалей.

— Віталію Михайловичу, сезон завершився, а що чекає український жіночий гандбол найближчим часом?

— Нас дуже хвилює участь збірної у фіналі чемпіонату Європи. Підготовку до нього починаємо вже сьогодні. До речі, на виконкомі федерації затверджено програму підготовки головної команди. Розпочнеться вона в червні, коли збірна України візьме участь у міжнародному турнірі в Болгарії.

— І тренерський склад залишається незмінним?

— Не маємо підстав вносити корективи. Отже, Ратнер, Турчина, Чумаков — знайоме тріо...

ЧЕКАЄМО НА «ДРУГЕ ДИХАННЯ»

У Києві, на кортах стадіону «Динамо», триває міжнародний юніорський турнір «ВІКОТЕК-КАП». Участь у ньому беруть 16-річні і молодші спортсмени з Білорусі, Грузії, Молдови, Росії, Словаччини, Югославії та України.

До речі, «ВІКОТЕК-КАП» — перший «пробний» турнір із серії юніорських змагань для тенісистів і тенісисток цієї вікової категорії, організований під егідою Європейської тенісної асоціації (ЄТА).

Раніше такі турніри в Європі не проводили. Довіра, виявлена ЄТА Україні, ще раз підкреслює високе місце нашої держави в континентальній тенісній ієрархії, а також те, що український юніорський теніс має багатющі традиції. Імена переможців світових та європейських чемпіонатів юних тенісистів — Лариси Савченко, Наталії та Андрія Медведєвих, Дмитра Полякова, Андрія Рибалка — нині відомі в усьому світі.

За останні роки, на жаль, наш юніорський теніс дещо здав свої позиції, але в недалекій перспективі, як вважають фахівці, він обов'язково набуде «другого дихання»: з'явилася ціла група талановитих 15—16-річних юнаків і дівчат — Олександр Карпенко-молодший, Орест Терещук, Денис Козловський, Катерина Макаренко, Анастасія Пономаренко, Ольга Лазарчук, Олена Жирнова...

Турнір, який завершиться 19 травня, проходить у чотирьох розрядах — юнаки (одиночний і парний), дівчата (одиночний і парний). Усі витрати з фінансового забезпечення змагань у цьому році й на наступні п'ять років взяла на себе українська торгова фірма «Вікотек», яка сьогодні є одним з лідерів на відчизняному ринку аудіо-, відео- та електропобутових товарів, а також оргтехніки. Про це розповів журналістам її генеральний менеджер Віктор Кононенко.

— Уже вирішено, що турнір цей буде відбуватися в Києві щорічно, — повідомив директор змагання, віце-президент федерації тенісу Києва, генеральний директор фірми «Кінетик Лтд.» Сергій Коноваленко.

Цікаво, що головою оргкомітету нинішнього турніру є заступник міністра економіки України Валерій Маринін — майстер спорту міжнародного класу з гандболу і великий прихильник тенісу.

Лише результати

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 29-й тур.

Дніпро — Кривбас. 4:2. 3500. 1:0 Скрипник, 25, 2:0 Паляниця, 31, 3:0 Мізін, 52, 3:1 Ю.Яковенко, 67, 3:2 Приходько, 70, 4:2 Шаран, 80. **Карпати — Торпедо. 1:2.** 5600. 0:1 Вернидуб, 36, 1:1 Єфименко, 56, 1:2 Ю.Бондаренко, 86. **Таврія — Нива (Тернопіль). 0:2.** 700. 0:1 Ящук, 30, 0:2 Ящук, 52. **Прикарпаття — СК Миколаїв. 2:2.** 3500. 1:0 Хомин, 16, 1:1 Майборода, 43, 2:1 Хомин, 63, 2:2 Майборода, 83. **Динамо — Нива (Вінниця). 1:0.** 7000. Максимов, 25. **Волинь — ЦСКА-Борисфен. 1:1.** 5000. 1:0 Федюков, 4, 1:1 Закотюк, 80. **Зоря — Чорноморець. 0:3.** 1000. 0:1 Гашкін, 4, 0:2 Ніколайчук, 51, 0:3 Гусейнов, 82. **Шахтар — Зірка-НІБАС. 1:0.** 2000. Зубов, 5. **Металург — Кремінь. 1:0.** 4000. Пацхверія, 83.

Динамо — 68 очок, Чорноморець — 62, Дніпро — 53, ЦСКА-Борисфен — 49, Металург — 45, Карпати — 42, Шахтар, Зірка-НІБАС, Торпедо — по 41, Нива Тр — 39, Прикарпаття — 38, Кремінь — 36, Таврія — 35, Нива Вц — 32, Кривбас, Волинь — по 30, СК Миколаїв — 28, Зоря — 13.

Кубок УЄФА. Другий фінальний матч. Бордо (Франція) — Баварія (Німеччина). 1:3 (перший матч — 0:2).

Костянтин РОДИК, культурологічна асоціація МІАУ-культ

«Airland» і «родичі сонця»

У Київській бібліотеці мистецтв відбулася презентація двотомника вибраної прози Джека Керуака, випущеного столичним видавництвом «Airland».

Тут — усе несподіванка. Починаючи від видання найповнішого на теренах СНД зводу текстів Дж. Керуака, котрі західні філологи іменують «підручником життя кількох поколінь», а деякі наші літературознавці говорять про нього, як про «американського Шевченка», — і до візуального ряду самої презентації, де під притишений джаз, рок і пару ящиків пива читали уривки з романів, які є «святим письмом» для хіпі всіх часів і народів.

Керуак — це одночасний прорив і до еротики, і до філософії «дітей веселки», «родичів сонця», «тихошумних примар». А вже цей прорив утворив спочатку в американській, а тоді й у світовій літературі власну естетику — своєрідної соціокультурної еміграції. Еміграції до світу внутрішнього «Я», вільного від накинутих суспільством ролей, — де особистість серед таких «простих» понять, як «Час», «Дружба», «Щирість» воліє не ГРАТИ, а БУТИ.

Важко уявити собі західний університетський курс літератури без вивчення творчості Керуака, так само як у нас — без вивчення Гоголя, Достоєвського чи Булгакова. Проте до останнього часу Керуака у нас просто не видавали — система тотальної регламентації аж ніяк не потребувала цього гедоністичного захоплення життям-пригодою, де все починається і закінчується випадково. Де усі поради, настанови, моралізації лишаються за спиною, а попереду — лише «глибока й запальна радість простого буття».

Коли твори Керуака нарешті з'явилися тут у достатньо повному обсязі, стало зрозуміло: те, що Америка пережила в його романах у 50—60-ті роки, набагато ширше було представлене в андерграунді «радянського способу життя» з його інтелектуальним бомжеством, шаленством поетичних вечорів, «бульдозерними» виставками й алкогольною анестезією безпросвітних буднів. Джаз і поезія 60—70-х, рок та візуальні імпрези 70—80-х — усе, немов у дзеркалі зворотного зв'язку, постає перед очима, коли читаєш сьогодні Керуака. Критики жартують: якщо роман «В дорозі» перекласти не дослівно, а «поетично» — цілком може вийти «Москва — Петушки» Венедикта Єрофеєва. А наші — Володимир Кашка, наприклад, чи Євген Пашковський? А якщо вдуматися: чи не одноджерельне сп'яніння дорогою веде героїв Джека Керуака та Валерія Шевчука?

На презентації директор видавництва «Airland» Леонід Комський (до речі, фаховий музикант, а музика в «літературі соціального узбіччя» є не тільки формо-, а й сенсотворчою) казав: «Наша концепція — видавати ті книжки, котрі нам самим цікаво читати». Першою, виданою два роки тому книжкою був томик Еммануїла Сведенберга — шведського теософа, котрий, як повідомляли радянські філософські словники, «впав у містику», через що у нас ніколи його й не видавали. Цікаво було не лише видавцям — книжку розкупили дуже швидко.

По тому видано іще з десяток помітних новинок, котрі сформували видавниче кредо «Airland'a»: філософська психологія.

Тетяна ПИРОЖОК, студентка

Зберігали, вірили, чекали

У ПРИМІЩЕННІ Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України відбулася презентація архівної спадщини представників української діаспори з Чехії і Словаччини Степана Сірополка і Людмили Красковської та філателістичної колекції Теофіла Богдана, повернутих на Батьківщину. Здійснено це у рамках державної програми «Повернуті імена» зусиллями Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей, Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України і доцента інституту культури Таїсії Ківшар.

Степан Сірополко — культурно-просвітницький діяч, автор праць з педагогіки та книгознавства, один з діячів в останньому уряді УНР. У 20-і роки емігрував до Чехії і в міжвоєнний та воєнний періоди проживав у Празі, працюючи професором учительського інституту. Серед документів і матеріалів спадщини вченого привертають увагу передусім наукові праці, зокрема «Коротка енциклопедія книгознавства», «Історія шкільництва в Радянській Україні», «Історія Харківського колегіуму», які стали певним внеском в історію української педагогічної та бібліографічної науки. Листування Сірополка та його родини, у тому числі з близькою родичкою Лесею Петлюрою, становить також значний інтерес, бо в листах маємо багато цікавих фактів і спостережень із життя українців в еміграції.

Архівна спадщина Людмили Красковської, мистецтвознавця, співробітниці Земледєльчеського музею у Братиславі, цікава адресованими їй листами, відомих діячів української науки і культури, зокрема історика Дмитра Дорошенка, архітектора В. Січинського, мистецтвознавця В. Щербаківського, а також рідкісною колекцією друкованих видань.

Колекцію марок, випущених Українською Народною Республікою, подарував Україні громадянин Російської Федерації Георгій Богдан. Усього 14 марок з далеких часів національно-визвольних змагань нашого народу. Та як багато вони говорять про їх власника, батька Георгія — Теофіла Богдана, уродженця Чернігівщини, який попри небезпеку потрапити в поле зору репресивних органів, зберігав марки з єдиною думкою: повернути їх незалежній Україні. Бо вірив, що вона обов'язково воскресне.

Реклама

Первомайское государственное предприятие «Химпром»

имеет в наличии большой выбор дезинфицирующих, чистящих и моющих средств, рекомендованных Главсанврачом к применению при производстве рыбо-мясо-молочной продукции, дезинфекции и стирки белья и спецодежды в производственных и домашних условиях, для обработки хирургического инструментария и шовного материала с широким спектром действия, в т. ч. известь хлорная, дихлорантин, сульфохлорантин, дезамет, перлит, Светозар, Белизна, Орель-БиО.

В летний период из-за повышенной потребности проблемы с очередностью.

Код 057-48, тел: 2-22-56, 5-21-53, 2-25-04; факс 2-25-98.

На свободных мощностях можем производить фасовку в мелкую тару сыпучих и жидких продуктов в п/эт. пакеты и флаконы, тел. 5-31-55, 7-41-95.

БЕЗКОШТОВНЕ ПІДКЛЮЧЕННЯ

З 15 ПО 31 ТРАВНЯ

Український Мобільний Зв'язок UMC Ukrainian Mobile Communications

НА ЧЕСТЬ ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРШОГО ЕТАПУ БУДІВНИЦТВА СОТОВОЇ МЕРЕЖІ В УКРАЇНІ

(МЕРЕЖА ПРАЦЮЄ В УСІХ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРАХ)

253002, м. Київ, вул. Луначарського, 16/4.
Тел. (044) 290-49-46

Державне підприємство «Укренергоефективність», Міненерго України, Інститут електродинаміки НАН України

звертаються до висококваліфікованих фахівців у галузі енергоефективності;

запрошують їх пройти додатковий курс професійного та ділового навчання, скласти випускні іспити, отримати Сертифікат Енергетичного Менеджера та створити Українське відділення Професійної Асоціації Інженерів Енергетиків.

Повний курс навчання включає 4 модулі (12—14, 26—28 червня, 22—26 липня, 7—8 серпня 1996 р.) і буде проведений в Києві. Семінари проводитимуть інструктори Американської Асоціації Інженерів Енергетиків. Навчання — безкоштовне. Відбір учасників семінару —конкурсний. Термін подачі заявок — тиждень від дня опублікування цього повідомлення.

Телефони для довідок: (044) 532 34 61, (044) 441 24 96 (Чуприна Леонора Вадимівна — секретар семінару).

Акціонерне товариство закритого типу Інвестиційний фонд «Рост», зареєстроване Державною адміністрацією Печерського р-ну м. Києва, свідоцтво № 8763 від 17.06.1994 р., державний реєстраційний № 0888936, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців.

Реализуем

минтай свежемороженый,
скумбрию холодного копчения,
сельдь соленую,
рыбные консервы и
другие рыбопродукты.
Тел. 212-85-68, 416-52-65, 229-31-41.

Акціонерне товариство закритого типу Інвестиційний фонд «Медіа Фонд», зареєстроване Державною адміністрацією Жовтневого р-ну м. Києва: свідоцтво № 3569 від 01.06.1994 р., державний реєстраційний № 0094-3572-АТ, повідомляє про своє закриття. Претензії приймаються протягом двох місяців.

Новый автомобильный рынок в Литве

(Вильнюс, Гарюнай).

Ежедневно, кроме понедельника.

Оформление документов.

По вторникам — летняя распродажа.

Тел. (8-10-3702) 72-33-54, факс (8-10-3702) 72-25-77.

Арбітражним судом Сумської області (244000 м. Суми, вул. Горького, 2) порушено справу № 4/21-Б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «ТОНУС-ЛТД», (244024, м. Суми, вул. Харківська, 2/1), р/р 467347 в Зарічному відділенні Укрсоцбанку м. Суми, МФО 337085.

Агрофирма «Семко-Винница» предлагает к реализации

травы для футбольных и спортивных площадок, а также травы для садово-паркового газона. В ассортименте широкий выбор (более 100 культур) семян овощей и цветов.

Принимаем заказы: г. Винница, ул. Максимовича, 4. Тел. 35-02-14.

Арбітражним судом Києва (252030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за позовом ВАТ «Страхова компанія «Альконa», 07.05.95 порушено справу № 17/125 про банкрутство довірчого товариства «Траст-Капітал» (252034, Київ, вул. Десятинна, 4/6, р/рахунок № 467349 в АІБ «Юніверс», м. Київ, МФО 322391.

Кредитори та можливі санатори можуть звертатися до суду протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Севастополя (335008, пл. Восставших, 6) возбудил дела о банкротстве:

1. Дело № 023/3 на ООО фирма «Дишо», юридический адрес: 335003, Севастополь, ул. И. Голубца, 3-42, р/с 003467001 в Севастопольском отделении Проминвестбанка, МФО 324515, ОКПО 00000236.
2. Дело № 007/4 на ЧП фирма «Кристмас», юридический адрес: 335008, Севастополь, ул. Декабристов, 27, р/с 4468711 в Севастопольском отделении Проминвестбанка, МФО 324515, ОКПО 20682668.
3. Дело № 008/4 на ООО «Рапан», юридический адрес: 335003, Севастополь, ул. Л. Толстого, 4а-11, р/с 3467778 в АКБ «Нэвиконбанке», МФО 324656, ОКПО 20714960.
4. Дело № 009/4 на ЧП «Нара», юридический адрес: 335003, Севастополь, ул. Ковпака, 46, р/с 2468182 в АКБ «СИНК» банк, МФО 324399, ОКПО 00000256.
5. Дело № 010/4 на ЧП «Дарья», юридический адрес: 335011, Севастополь, ул. Адм. Владимирского, 7-11, р/с 2468575 в АКБ «СИНК» банк, МФО 324399, ОКПО 16509562.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в месячный срок со дня опубликования объявления.

ВАТ «Есмаш» повідомляє своїх акціонерів про проведення загальних зборів, які відбудуться 16 липня 1996 року о 15 годині у приміщенні актового залу ЖЕК № 11 за адресою: м. Київ-123, вул. Світлицького, 35 б

Реєстрація учасників зборів 16 липня 1996 року о 14-й годині.

Порядок денний.

1. Прийняття рішення про створення ВАТ «Есмаш» і затвердження його статуту.
2. Вибори органів управління товариства.
3. Затвердження пакету положень товариства.

У разі якщо акціонер не може взяти особисто участь у зборах, він може передати право голосу іншій особі за дорученням.

Сертифікати акцій акціонери можуть отримати за адресою: м. Київ—123, вул. Світлицького, 35. Телефон для довідок 434-89-79.

З матеріалами порядку денного зборів можна ознайомитись за адресою: м. Київ—123, вул. Світлицького, 35, Тел. 434-94-93.

Голова правління ВАТ «Есмаш» К. Г. ЧАБАК.

Арбитражный суд Севастополя (335000, Севастополь, пл. Восставших,6) возбудил дело № 034/6 о признании банкротом Малого частного предприятия «АСО» (335000, Севастополь, ул. Героев Сталинграда, 54, кв.12; р/счет 468077 в рыбном филиале Крымбанка Севастополя).

Шановні акціонери ВАТ «Кременчуцький автомобільний завод»

Загальні збори акціонерів ВАТ «КрАЗ» відбудуться 6 липня 1996 року в приміщенні Палацу культури автозаводу за адресою: Полтавська область, Кременчук, вул. 60 років Жовтня, 58/2.

Початок зборів о 10 години.

Реєстрація учасників зборів з 8 до 10 години.

Порядок денний:

1. Звіт Директорату ВАТ про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 1995 рік та основні напрями діяльності ВАТ в 1996 році.
2. Звіт і висновки Ревізійної комісії про фінансово-господарську діяльність ВАТ за 1995 рік.
3. Про прибуток товариства в 1995 році і виплату дивідендів за підсумками роботи в 1995 році та формування фондів ВАТ «КрАЗ» в 1996 році.
4. Інформація Директорату про створення на базі ВАТ «КрАЗ» холдингової компанії «АвтоКрАЗ».
5. Затвердження статуту холдингової компанії «АвтоКрАЗ».
6. Вибори органів управління холдингової компанії «АвтоКрАЗ».
7. Про збільшення статутного фонду АТ у зв'язку з індексацією основних фондів у 1995 році.
8. Про проведення другої емісії акцій холдингової компанії «АвтоКрАЗ».

Для реєстрації учасників зборів необхідно мати: документ, що засвідчує особу акціонера та виписку з реєстру акціонерів. Уповноважені особи пред'являють довіреність на право участі в загальних зборах і документ, що засвідчує особу.

Директорат ВАТ «КрАЗ».

Жарт номера

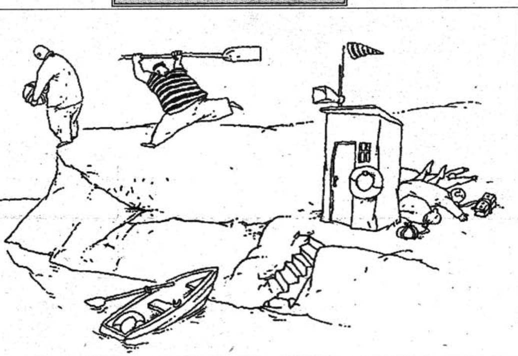

● *Встати, суд іде! І довго нам ще отак стояти?..*

Олександр ПАСТУХ.
Мал. Анатолія КАЗАНСЬКОГО.

Генеральному секретареві ЦК КПУ
від партосередку колгоспу ім. Червоної Бідноти
ГАРАНТІЙНИЙ ЛИСТ

Ми, комуністи колгоспу ім. Червоної Бідноти, втілюючи в життя рішення позачергового з'їзду КПУ, що закінчився вчора, і згідно з постановою ЦК заявляємо, що в нас усе готове для виявлення ворогів нашої вітчизни. Як знавіснілим приспішникам капіталізму, так і ворогам, які приховують свою личину, для виявлення їхніх приватновласницьких інтересів і розкриття їхньої гнилої антинародної суті було продано або здано в оренду землю, худобу, техніку, будівлі, а також надано інші заманливі права, зокрема зі створення кооперативів, малих підприємств, фермерських господарств.

Керуючись роз'ясненнями нашого дорогого товариша і вчителя в особі першого секретаря Мориголодомського р-ну товариша Ревмира Тракторовича Совєтського, ми, аби не сполохати, тимчасово ніякої класової боротьби не вели, а лише готували списки класових ворогів і збирали факти. Сьогодні ми щасливі, що можемо достроково рапортувати рідній партії та улюбленій Батьківщині про виконану роботу.

У нашому селі Голодяка живе 532 чоловіки віком за 20 років, з яких 513 виявилися прихованими ворогами радянського ладу. Їхні капіталістичні стремління виразилися у створених ними двох кооперативах, 11 малих підприємствах та 23 фермерських господарствах, в яких вони з метою особистої наживи експлуатують одне одного. Щоправда, працюють усі вони прибутково. Та це тому, що всі спроби саботажу та вогнища спалахування, які ми організовуємо, вони локалізують дуже швидко.

На загальних зборах партосередку за участю 19 чоловік (16 членів партії і 3 співчуваючих) одноголосно було вирішено: до Першотравня, дня солідарності трудящих, покінчити з капіталістичною нечистю, що раковою пухлиною проросла на тілі народу.

З огляду на вищевикладене, просимо дозволу розпочати розкуркулення та експропріацію. На час операції просимо вважати нас бійцями доблесного КДБ, з видачею відповідних документів та зброї. А ми, зі свого боку, гарантуємо, що пощади класовому ворогові не буде.

Додаток: 1. Протокол рішення партосередку про початок розкуркулення та експропріації.

2. Списки осіб, які підлягають розкуркуленню, з доданням фактів антигромадської діяльності.

Примітка: звіти про виконану роботу щодо виявлення ворогів серед населення до 20 років буде надіслано на вашу адресу піонерською дружиною ім. Макарки Голяка.

Від імені і за дорученням партосередку колгоспу ім. Червоної Бідноти його секретар

Семен ПУСТОБАЙ.
Стенографія Юрія АЗАНОВА.

Мова наша солов'їна

Я зустрів свого старого приятеля Жору, коли мені було справді непереливки.

— Що з тобою, друже? — зметикував про мій кепський настрій хитромудрий Жора, колишній військовий перекладач-командос.

— Та, — махнув я рукою, — двадцять років живемо поруч, і ніяк не порозуміємося з дружиною. Я їй слово — вона мені двадцять, і — навпаки!..

— Навіщо так багато слів? — скривився Жора. — Особисто я одним-єдиним словом приборкую свою пантеру.

— То ти чаклун.., — пожартував я. — А мені цей секрет «не продаси»?..

— А тобі моє арабське слово і не потрібне, — засміявся колишній супермен, — тобі українських слів удосталь.

— Арабське? — здивувався і пригадав, що Жора під час служби дещо побешкетував у Африці.

— Знаєш, старий, — серйозно мовив Жора, — коли пантера мені таки дошкуляє, я кажу їй ніжно й лагідно: «Ах ти ж , моя шармутонько!» І диво — сказ її немов рукою знімає...

— Як, як ти її називаєш?!

— Шармутонько — улесливе від слова шармута, що по-арабськи подібне за змістом до нашого слова, яке означає повію, однак не за гроші, а за власним бажанням. Вона від такого ласкавого слова тане, дурепа, немов сніг весною, та і я відразу заспокоююсь, так би мовити, від компенсації за моральні збитки. А ще: оте чаклунське слово заміняє цілу автоматну чергу милих і рідних інтелігентних слів, таких, як «скотина», «стерво» і так далі...

— Ти ось що зроби, — радить Жора, — зиркни до гарного словника української мови. Он у тебе чотиритомник Грінченка є, кращого не знайдеш. Дивись на будь-яку літеру і винайдеш цілу торбу чаклунського реманенту для приборкання дружини.

Я відкрив словника навмання, на літеру «н» і, попрацювавши пару годин, таки справді озброївся і вельми небезпечно, виписавши до записника цілу обойму психотерапевтичних не знаних широким загалом слів.

Коли дружина за звичкою заголосила про те, що гаряча вода вже котрий тиждень ледве тече з крана, а в сім'ї ніби немає мужчини, я зробив перший філологічний постріл.

— Заспокойся, моя мила нетопонько, — запопадливо вимовив я, зиркнувши до записника, де було занотовано, що слово нетопа означає ту, що лінується топити в хаті.

Моя Галя хоч і продовжувала бурчати, але дещо скинула «оберти».

— Я, моя неваронько, трошечки поміркую, як краще вдіяти, і полагоджу капосний крантик, — продовжував я експеримент уже зі словом невара, що означає ту, котра лінується варити страви.

Дружина протелемешила щось про обіцянку-цяцянку і про всяк випадок обнюхала мене, чи, бува, не хильнув зранку.

— Отак воно краще, некукібничко, моя люба, — у запалі заливався я солов'їним співом, вживши слово «некукібниця», що означає нестаранна, недбайлива, — у любові та злагоді, нестеменна моя, ми вирішимо геть чисто всі сімейні проблеми.

Рідкісне чудове слово «нестеменно», що означає точнісінько таке саме, я застосував просто так, навмання.

Ефект — разючий (оті спецназівці таки щось знають)! Тепер ми з дружиною живемо як голубки.

До речі, коли я звертаюся водночас до дружини та тещі з ніжними словами «ниці ви мої хороші», ті мліють, немов коти на припічку, хоча за Грінченком ниці — лише звичайнісінькі ночви.

Юрій БОЛЬШАК.

Гена зростав у родині

Гена зростав у родині досить інтелігентній зовні, але в дитинстві страшенно боявся зачинених дверей. Йому ввижалося, що за кожними стоїть бабуся з сапою і чигає на нього, аби виполоти як бур'янину. Либонь, він передчував, що зростає непотрібний на клумбі країни.

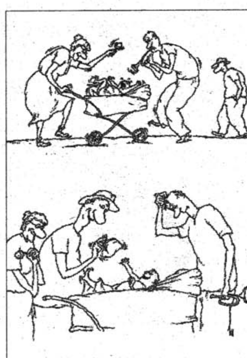

Перемагаючи жах, Гена відчиняв ногою двері і переконувався, що за ними нікого немає. Так проходило дитинство. Аж до закінчення інституту. Після інституту почав працювати.

Як і до того, не любив зачинених дверей. Тепер за ними ввижалася не бабуся, а тато зі своїм дробовиком. Який, здається, поділяв думку бабусі.

Час спливав. Він змужнів, перестав лякатися зачинених дверей. Натомість почав лякатися закритих підприємств. Це виорювало його обличчя зморшками за своє нікчемне майно. Тинявся. Зазирав через паркан.

Спересердя інколи жбурляв каменюку на дах. І нічого не міг вдіяти зі своїм страхом.

Тому, коли настали нові часи, Гена кинувся відкривати підприємства. А оскільки чужі йому відкривати ніхто не дозволив, він відкрив власне. І одразу одне за одним почав відкривати: рахунок, одну справу, іншу... Він захопився і забув про всілякі страхи.

Та життя не стоїть на місці.

І він знову не на жарт злякався.

Тепер він боявся не закритих, а відкритих підприємств. Він змарнів, розлучився, звільнив і зачинився у себе в кабінеті. Ночами снилося... Та інколи снилося... Це давало хоч якесь полегшення. Снилося, як він закриває інших.

Якось почув шарудіння за дверима. І йому здалося, що за ним прийшли. Бабуся з татом.

Гена затремтів від жаху. Припер двері сейфом, вікно шафою, а сам заплющив очі, вуха й рота. Та так щільно, що перестало надходити повітря в організм.

Тому він хутко посинів і впав.

А міг таки свого часу зрости інакшою людиною. Якби хоч раз спробував комусь бути корисний. Або ще що-небудь.

Анатолій КАЗАНСЬКИЙ.
Мал. автора.

Навчися красти...

Упустила злодія до хати,
А у хаті — та нема що взяти...
І сказала я вже винувато:
— Ну, чогось же ти зайшов до хати:
Крадь мене.

Наталія БАКЛАЙ.
З вірша «Коханому злодію».

... І до мене заліз пикатий,
Упустила злодія до хати.
Бачу: Зажурився пузатий,
Бо в хаті нема що узяти.

Пародія

Буркнув: — Хочу пошамать...
Та на полиці — ні грама,
Ні таргана, ні краму.
Я співчуваю хаму:
— Нема і в шухляді
Ні сала, ні шоколаду,
Ані мармеладу...
Прагну розчулити гада
(Мій голос, як мед):

— Приперся до хати
— Украдь мене кохати...
А що ж він?
За велосипед
І як рвоне!
... Якби знала,
Не пускала
Баламута в хату,
Не сказала б: «Драстуй».
Як не вмієш цілувати,
То навчись хоч красти!

Володимир СЕМЕНО.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.
Полтава.

Микита і динаміт

На судака ходив Микита
Не з вудкою,
а з динамітом.
Тепер, як кажуть,
нічим крити:
Судак живий — нема
Микити.

Анатолій ДЯДЮН.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора),А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

✆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 344936.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311089.